

Bruksela, dnia 30 września 2009 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 45/2009

Inicjatywy i raporty Komisji Europejskiej wrzesień 2009 (wybrane)

1. ENERGETYKA - Krajowe limity emisji gazów cieplarnianych: Sąd Pierwszej Instancji przyznał rację Polsce¹

Unijny Sąd Pierwszej Instancji w Luksemburgu przyznał rację Polsce w sporze z Komisją Europejską

Unijny Sąd Pierwszej Instancji w Luksemburgu przyznał rację Polsce w sporze z Komisją Europejską, unieważniając decyzję Komisji Europejskiej (KE) z marca 2007 roku o przydziale krajowych limitów emisji gazów cieplarnianych dla Polski na lata 2008-2012.

Sędziowie uznali, że KE przekroczyła swoje kompetencje kwestionując wyliczenia polskiego rządu i ograniczając emisję dla polskich przedsiębiorstw o 26,7 proc. w porównaniu z propozycją Warszawy. Polska oczekiwała rocznego limitu 284,6 mln ton emisji CO₂, argumentując, że takie są potrzeby rozwijającej się polskiej gospodarki.

Niezadowolona z przyznania limitu 208,5 mln ton Polska po dwóch miesiącach zaskarżyła decyzję przed sądem w Luksemburgu. Argumentowała, że jej wdrożenie spowoduje „poważną i nieodwracalną szkodę dla polskiego przemysłu” i „prawdopodobnie zmusi wiele przedsiębiorstw do zakończenia działalności”. We wniosku do Luksemburga polski rząd szacował, że rocznie koszty zakupu przez zainteresowane przedsiębiorstwa dodatkowych kwot emisji wynosiłyby ok. 180 mln euro, co „obniży konkurencyjność względem innych przedsiębiorstw”.

Zdaniem sądu, Komisja Europejska nie uzasadniła w wystarczającym stopniu, dlaczego jej zdaniem wyliczenia przedstawione przez Polskę są złe. „Komisja Europejska naruszyła prawo, odrzucając krajowy program rozdziału emisji z uzasadnieniem, które sprowadza się do wskazania, iż istnieją wątpliwości, co do wiarygodności wykorzystanych danych” - wskazali sędziowie w orzeczeniu. Dodali,

¹ PAP, 23.09.2009

że KE nie ma prawa dowolnie kwestionować obliczenia rządu, który zgłasza propozycję i zastępować go swoimi danymi. Ich zdaniem, arbitralnymi decyzjami KE chciała przypisać sobie „centralną rolę” w opracowywaniu krajowych planów, czego nie przewidują unijne dyrektywy.

„Konsekwencją takich decyzji jest wkroczenie w zakres wyłącznej kompetencji, którą dyrektywa przyznaje państwom członkowskim w zakresie określenia całkowitej liczby uprawnień, którą zamierzają rozdzielić w odniesieniu do każdego z pięcioletnich okresów liczonych od dnia 1 stycznia 2008 roku” - głosi wyrok.

Ustalając limity emisji dla poszczególnych krajów, KE chciała zwiększyć popyt na prawa do emisji CO₂ i skłonić firmy do handlowania otrzymanymi uprawnieniami. Unijny system zakłada, że przedsiębiorstwa, które wyczerpały swój limit, muszą dokupić kwotę na rynku albo zmienić technologię na bardziej przyjazną środowisku i w ten sposób ograniczyć emisji CO₂ w trosce o klimat. Dotąd system się nie sprawdzał m.in. dlatego, że na rynku było zbyt wiele uprawnień przyznanych poszczególnym krajom na lata 2005-2007. Dlatego w nowym okresie 2008-2012 KE zastosowała zaostżone kryteria, niemal zawsze przyznając niższe limity, niż chciałyby kraje członkowskie. W środę sąd unieważnił też analogiczną decyzję dotyczącą Estonii, której limit emisji KE zredukowała o 48 proc. w porównaniu z propozycją rządu. Komisja Europejska ma dwa miesiące na odwołanie się od orzeczenia do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości.

- **Komisja Europejska nie chce dać Polsce więcej uprawnień, mimo wyroku sądu²**

Po werdykcie Sądu Pierwszej Instancji w Luksemburgu, który orzekł w środę, że Komisja nie miała prawa zmniejszać Polsce limitu dwutlenku węgla, wczoraj głos zabrał unijny komisarz ochrony środowiska. W oświadczeniu opublikowanym wieczorem Stavros Dimas nie wykluczył, że odwoła się do sądu wyższej instancji. Ale przede wszystkim zasygnalizował, że Polska wcale nie musi dostać więcej uprawnień. „Nie ma mowy o wydawaniu uprawnień według pierwotnego polskiego planu alokacji na lata 2008-12, opiewającego na 284 mln ton, odrzuconego przez Komisję. Polska musi przygotować nowy plan, który znów będzie podlegał ocenie Brukseli”, powiedział komisarz.

W oświadczeniu opublikowanym na stronie internetowej Komisji, komisarz Dimas stwierdza: „Przygotowując nowe decyzje oprzemy się na najlepszych dostępnych danych. W tym ważna jest faktyczna wartość emisji w latach 2005-08. W świetle tych nowych danych wydaje się nieprawdopodobne by zaistniała jakakolwiek rzeczywista różnica w liczbie pozwoleń. Bo faktyczne emisje w 2008 r. w Estonii i w Polsce są zbliżone z poziomem wyznaczonym przez Komisję”.

Komisja wykorzystuje sytuację, że zmieniły się prognozy gospodarcze, na których wyznacza się limity emisji. W związku z kryzysem liczba potrzebnych pozwoleń w latach 2008-12 jest mniejsza niż wydawało się w 2007 roku momencie, gdy Komisja

² Anna Łojewska, *Bruksela nie chce więcej CO₂*, Rzeczpospolita, dn. 24 września 2009 r.

analizowała polski plan sporządzony na podstawie danych z 2005 roku. Zwycięstwo przed sądem może więc okazać się wyłącznie prestiżowe.

Oświadczenie Dimasa zostało wydane, żeby uspokoić sytuację. Po wygranej Polski i Estonii inne kraje zaczęły wyrażać zainteresowanie dodatkowymi limitami i Komisja boi się, że do sądu wpłyną kolejne sprawy. Wczoraj o dodatkowe uprawnienia poprosił rząd włoski. Sytuacja prawna nie jest jasna. Bo co prawda, sąd nie kwestionuje wyliczeń Komisji, ale stwierdził, że nie ma ona prawa do wyznaczania limitów, bo to należy do kompetencji państw członkowskich. Może to zachwiać całym rynkiem CO₂.

- **Jak działa system handlu emisjami³**

W systemie handlu uprawnieniami do emisji CO₂ obowiązkowo uczestniczą operatorzy instalacji przemysłowych ze wszystkich krajów Unii Europejskiej (UE).

W Polsce System Handlu Emisjami (SHE) obejmuje obecnie 838 instalacji z różnych branż (energetyczna, hutnicza, cementowa, papiernicza, szklarska, ceramiczna).

W ramach systemu operatorzy prowadzący instalacje ujęte Krajowym Planem Rozdziału Uprawnień (KPRU) otrzymują uprawnienia do emisji określonej ilości dwutlenku węgla (tzw. EUA) na dany rok. Corocznie każdy zakład musi rozliczyć się z przydziału, umarzając dokładnie tyle uprawnień, ile ton CO₂ wyemitował, co określa się na podstawie prowadzonego przez cały rok monitoringu emisji. Z kolei rzetelność tego monitoringu potwierdza niezależny weryfikator poprzez sprawdzenie rocznego raportu z emisji CO₂. Uprawnieniami do emisji można handlować, jak papierami wartościowymi na giełdach, przez wyspecjalizowane firmy lub indywidualnie (rynek OTC).

Dokumentem wyznaczającym ramy prawne wspólnotowego systemu handlu emisjami jest Dyrektywa 2003/87/WE ustanawiająca system handlu emisjami, którego celem miała być skuteczna redukcja emisji CO₂, przy możliwie jak najniższym ograniczaniu rozwoju gospodarczego. Szczegółowe przepisy wykonawcze zawarte są w decyzji Komisji 2007/589/WE, stanowiącej zestaw wytycznych do sposobu, w jaki operatorzy instalacji objętych SHE zobowiązani są prowadzić monitoring emisji CO₂ powstającego w instalacji oraz corocznie raportować wymagane dane.

Obowiązującymi aktualnie odpowiednikami tych aktów przenoszącymi unijne prawo na grunt polski są ustawa o handlu emisjami (z 22 grudnia 2004 r.) oraz rozporządzenie w sprawie sposobu monitoringu wielkości emisji CO₂ (z 12 września 2008 r.). Rozporządzenie jako akt wykonawczy do ustawy stanowi podstawę do opracowania koncepcji systemu monitorowania emisji, zdefiniowania go we wniosku składanym przez każdego operatora instalacji objętej SHE do właściwego urzędu celem uzyskania obligatoryjnego zezwolenia na udział w SHE.

W systemie handlu uprawnieniami do emisji CO₂ obowiązkowo uczestniczą operatorzy instalacji przemysłowych ze wszystkich krajów Unii Europejskiej (UE).

³ Artykuł autorstwa dr Anny Romaniewskiej, kierownika projektu w firmie Atmoterm oraz mgr Tomasza Pawelca, konsultanta i analityka w firmie Atmoterm, Gazeta Prawna, artykuł z dnia 8 czerwca 2009 r,

– *W czym problem?*

Sposób monitoringu wpływa bezpośrednio na koszty tego procesu, co obecnie jest głównie związane z osiągnięciem wymaganego poziomu dokładności określania emisji. Wpływa to np. na częstotliwość wykonywania analiz i oznaczeń odpowiednich parametrów, koniecznych do obliczenia emisji z wymaganą dokładnością, jak również na potrzebę posiadania odpowiednio precyzyjnych urządzeń pomiarowych. Czasami oznacza to konieczność uzupełnienia specjalistycznej infrastruktury technicznej.

Wspomnianym już obowiązkiem realizowanym w ramach SHE jest odbycie weryfikacji sposobu monitorowania emisji i wykazywanej wielkości emisji CO₂ w danym roku. Wszelkie odstępstwa od wymagań określonych w rozporządzeniu, jeżeli nie zostały one zatwierdzone w zezwoleniu, mogą stanowić problem dla operatora instalacji podczas weryfikacji. W łagodniejszych przypadkach może to prowadzić do konieczności uwiarygodnienia poprawności wyliczeń lub poprawienia przedkładanego do weryfikacji raportu, co skutkuje przedłużeniem procesu weryfikacji, za który płaci operator. W przypadku poważniejszych zastrzeżeń weryfikator może zakwestionować część, a w skrajnej sytuacji nawet całość wykazanej emisji. Konsekwencją takiego stanu jest konieczność zapłacenia kary wynoszącej obecnie 100 euro za każdą zakwestionowaną tonę CO₂ oraz pokrycie określonej przez weryfikatora emisji odpowiednią ilością uprawnień.

W II okresie rozliczeniowym SHE, czyli w latach 2008-2012 obniżono zdecydowanie przydziały uprawnień do emisji, co stanowić będzie pierwsze naprawdę poważne wyzwanie dla polskich przedsiębiorstw funkcjonujących w ramach europejskiego SHE. Tych pięć lat to okres redukcji emisji gazów cieplarnianych wynikający ze zobowiązań Protokołu z Kioto oraz z celów redukcyjnych Unii Europejskiej. Kraje starej unijnej Piętnastki zobowiązały się zredukować emisję łącznie o 8 proc. w stosunku do poziomu z 1990 r. Polska przyjęła własny cel redukcji - 6 proc. w porównaniu z emisją z 1988 r., który zresztą zrealizowaliśmy już ze znaczną nadwyżką. Redukcja emisji wynikać ma również z obrania ambitnej polityki energetycznej UE, tzw. pakietu 3 x 20, tj. osiągnięcie do 2020 r. 20 proc. redukcji emisji gazów cieplarnianych, 20 proc. redukcji zużycia energii i 20 proc. udziału energii odnawialnej w zużywanej energii. Oficjalnie stanowić ma to elementy egzekwowania przez KE strategii polegającej na forsowaniu idei rzeczywistej redukcji emisji antropogenicznej w UE, która ma ambicje bycia liderem w tej kwestii, a mechanizm handlu emisjami ma być jednym z narzędzi stosowanych do tego celu. Równie często pojawiają się jednak głosy, że SHE i pakiet klimatyczno-energetyczny to potężne narzędzia polityczne, osłabiające konkurencyjność gospodarek starych i nowych członków UE, a w dobie globalnego kryzysu finansowego dodatkowo szkodzące gospodarce Europy.

W pierwszym okresie (tzw. testowym 2005-2007) rozdzielona ilość uprawnień zapewniała swobodne wywiązanie się operatorów z nałożonych limitów, co więcej - generowanie znaczących nadwyżek EUA. Skutkiem nadpodaży uprawnień był zdecydowany spadek ich wartości (pod koniec 2007 r. cena uprawnień wynosiła ok. 1 eurocenta). Aby wzmocnić znaczenie SHE w redukcji emisji, logicznym rozwiązaniem było wprowadzenie ograniczeń w przydziałach uprawnień. Do

września cena uprawnień utrzymywała się na poziomie 20-25 euro za jedną tonę CO₂, a analitycy rynku przewidywali że osiągnie ona wartość ok. 35 euro. Oceniano, że znaczna większość przedsiębiorstw zmuszona będzie do uzupełnienia ilości uprawnień, aby pokryć rzeczywistą emisję ze swoich instalacji. Jednak w wyniku kryzysu finansowego obraz ten uległ zmianie. Ograniczanie produkcji przemysłowej, które dotyka również sektory uczestniczące w SHE spowodowało, że zapotrzebowanie na uprawnienia zaczęło spadać, a w konsekwencji tego obniżyła się również cena uprawnień. Aktualnie kształtuje się ona na poziomie ok. 16 euro.

W przypadku rynku polskiego tradycją stało się już, że dotyczą nas dodatkowe kłopoty wynikające z niepewności w zakresie formalnym. Obecnie ze szczególną sytuacją mamy do czynienia, jeśli chodzi o przyjęty KPRU II, który chociaż jest już oficjalnie wydany, nie został jeszcze zatwierdzony przez KE. Rodzi to niepokój przede wszystkim nowych uczestników SHE oraz tych, którzy ustawili się już w kolejce po zwiększenie przydziału uprawnień i od wyniku rozpatrzenia swoich wniosków w tej sprawie uzależniali np. decyzje inwestycyjne. Istnieją bowiem przesłanki, że KE może domagać się dalszej redukcji ostatecznej wielkości przydziału uprawnień dla polskich podmiotów. Krajowy Administrator Systemu Handlu Emisjami (KASHUE) stwierdził, że gdyby tak się stało, obniżenie tych limitów trzeba będzie wygenerować z rezerwy krajowej dla nowych instalacji. Wciąż nie są znane zasady przydziału uprawnień z tej puli, które miały być ogłoszone odrębnym rozporządzeniem.

Widać z tego, że aby nie zginąć w gąszczu pułapek przedsiębiorstwa muszą zmieniać swoje podejście - bardzo starannie przygotowywać się od strony formalnej oraz rzetelnie oceniać i zarządzać ryzykami, które dla nich wynikają z udziału w SHE, a wszystko to wkomponować w swoją ogólną strategię biznesową.

W systemie handlu uprawnieniami do emisji CO₂ obowiązkowo uczestniczą operatorzy instalacji przemysłowych ze wszystkich krajów Unii Europejskiej (UE).

– Czy może być jeszcze trudniej?

Dobre przygotowanie do obecnej fazy SHE ma też znaczenie w dłuższej perspektywie czasu. W świetle dyskusji na temat międzynarodowego porozumienia nad zapobieganiem zmianom klimatu i zapowiedzi KE co do przyszłości systemu handlu emisjami w Europie, kolejne lata po 2012 roku będą okresem jeszcze ostrzejszych wymagań wobec monitoringu przy coraz bardziej ograniczanej dostępnością uprawnień.

Najważniejsze z zapowiadanych zmian po 2012 roku to przede wszystkim sprzedaż całej puli uprawnień dla energetyki w drodze aukcji, a dla pozostałych gałęzi - stopniowe odchodzenie od darmowych przydziałów do aukcjonowania. Planuje się włączenie do SHE emisji powstających w produkcji petrochemicznej, produkcji amoniaku i aluminium oraz poszerzenie systemu o nowe substancje: podtlenek azotu (N₂O) i perfluorowęglowodory (PFCs). Projekty tych zmian są obecnie intensywnie dyskutowane na forum europejskim i chociaż ostateczne ustalenia jeszcze nie zapadły, jednak przedsiębiorcy powinni uważnie śledzić sytuację, ponieważ dotychczasowe doświadczenia wskazują, że uwzględnienie aspektów SHE jest istotnym elementem w przygotowywaniu właściwej strategii biznesowej dla całego przedsiębiorstwa.

Autorzy zajmują się organizowaniem, wdrożeniem i optymalizacją procesów biznesowych związanych z monitorowaniem emisji CO₂ w instalacjach podlegających pod SHE, szczególnie z branży energetycznej, cementowej i papierniczej.

2. ENERGETYKA - Handel uprawnieniami do emisji: państwa członkowskie zatwierdzają listę sektorów uznanych za narażone na ryzyko ucieczki emisji

Państwa członkowskie UE w dniu 18 września br. zatwierdziły projekt decyzji w sprawie wykazu 164 sektorów i podsektorów przemysłowych uznanych za narażone na ryzyko ucieczki emisji. Zgodnie ze zmienionym systemem handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS), który będzie obowiązywał od 2013 r., instalacje w tych sektorach otrzymają bezpłatnie większy przydział uprawnień do emisji gazów cieplarnianych niż w innych sektorach przemysłu. Ostateczna decyzja powinna zostać przyjęta przez Komisję Europejską pod koniec roku, po weryfikacji przez Parlament Europejski i Radę.

Problem ucieczki emisji wiąże się z ryzykiem, że przedsiębiorstwa w sektorach podlegających silnej międzynarodowej konkurencji mogłyby przenosić się z UE do krajów trzecich posiadających mniej restrykcyjne ograniczenia dotyczące emisji gazów cieplarnianych.

Na posiedzeniu Komitetu ds. Zmian Klimatu państwa członkowskie wydały pozytywną opinię w sprawie wykazu 164 sektorów i podsektorów, które Komisja uważa za zdecydowanie narażone na ucieczkę emisji.

Wykaz został sporządzony na podstawie szczegółowych kryteriów kosztów emisji CO₂ i intensywności handlu, określonych w zmienionej dyrektywie w sprawie handlu przydziałami emisji uzgodnionych w ramach pakietu klimatyczno-energetycznego w grudniu 2008 r.

Projekt decyzji będzie teraz przez trzy miesiące weryfikowany przez Parlament Europejski i Radę z myślą o jej przyjęciu przez Komisję pod koniec roku.

Ryzyko ucieczki emisji może być zmniejszone dzięki międzynarodowemu porozumieniu w sprawie zmian klimatu, które ma zostać zawarte podczas konferencji Narodów Zjednoczonych poświęconej klimatowi, która ma odbyć się w grudniu w Kopenhadze. W związku z tym Komisja dokona przeglądu wykazu w pod kątem porozumienia z Kopenhagi i może zaproponować poprawki.

Jeśli wykaz nie zostanie zmieniony, będzie ważny przez okres pięciu lat, do roku 2014, ale w tym czasie będzie można do niego dodawać kolejne sektory. Nowy wykaz będzie miał zastosowanie na okres 2015-2019.

Szacuje się, że sektory i podsektory uważane za narażone na ucieczkę emisji odpowiadają za około jedną czwartą całkowitych emisji objętych systemem EU ETS i około 77 proc. całkowitych emisji z przemysłu wytwórczego w systemie EU ETS. Znaczna część emisji objętych systemem EU ETS pochodzi z sektora energetycznego, który od 2013 r. nie będzie otrzymywać żadnych bezpłatnych przydziałów, oprócz

nielicznych wyjątków przeznaczonych na ułatwienie modernizacji sektora energetycznego w niektórych państwach członkowskich.

Rzeczywista liczba bezpłatnych przydziałów, które otrzymają instalacje przemysłowe zostanie określona w 2011 roku. Będzie się to odbywać na podstawie wspólnych wskaźników wydajności, które należy określić do końca 2010 roku. Zgodnie z dyrektywą, sektory przemysłowe otrzymają bezpłatnie w 2013 roku 80 proc. ustalonych przydziałów, a ilość ta będzie się co roku zmniejszać aby w roku 2020 osiągnąć 30 proc. Sektory, które uznaje się narażone na ucieczkę emisji, otrzymają bezpłatnie 100 proc. ustalonych przydziałów. Te wartości referencyjne będą odzwierciedlać średni wynik 10 proc. najbardziej efektywnych instalacji (w zakresie emisji gazów cieplarnianych) w sektorze lub podsektorze w UE w latach 2007-2008. Wspomniane wartości referencyjne będą więc tworzyć dodatkowe zachęty dla instalacji ETS do ograniczania emisji i poprawy efektywności energetycznej. Biorąc pod uwagę surowość kryteriów, tylko najbardziej wydajne instalacje mają szansę na otrzymanie wszystkich swoich przydziałów za darmo.

W celu przygotowania projektu decyzji, Komisja przeprowadziła szeroko zakrojone konsultacje z zainteresowanymi stronami, jak również dużą liczbę spotkań dwustronnych z przedstawicielami przemysłu, organizacji pozarządowych, środowisk akademickich i państw członkowskich. Prace były prowadzone w ścisłej współpracy z Dyrekcją Generalną ds. Środowiska oraz Dyrekcją Generalną ds. Przedsiębiorstw i Przemysłu.

- **Dodatkowe informacje:**

Wniosek w sprawie decyzji oraz wykaz sektorów i podsektorów zaproponowanych przez Komisję zostaną umieszczone na stronie internetowej Komisji dotyczącej ucieczki emisji:

http://ec.europa.eu/environment/climat/emission/carbon_en.htm

Zmieniona dyrektywa w sprawie handlu przydziałami emisji i najczęściej zadawane pytania:

http://ec.europa.eu/environment/climat/emission/ets_post2012_en.htm

3. GOSPODARKA - Prognoza okresowa dla UE: wyjście z recesji, ale sytuacja pozostaje niepewna

W drugim kwartale roku sytuacja ekonomiczna uległa znaczącej poprawie, co prognozuje większy wzrost gospodarczy w drugiej połowie roku. Pod koniec 2008 r. i na początku 2009 r. sytuacja była jednak gorsza, niż początkowo przewidywano, w związku z czym szacuje się, że PKB spadnie w tym roku o 4 proc. zarówno w UE, jak i w strefie euro, zgodnie z prognozą wiosenną. Nadal utrzymuje się niepewność. Odnotowaliśmy wprawdzie krótkoterminowe ożywienie gospodarcze, jednak czas pokaże, czy jest ono trwałe. Prognozy Komisji dotyczące inflacji w 2009 r. nie uległy zmianie. Przy stopniowym zanikaniu oddziaływania efektu bazy spowodowanego wcześniejszym gwałtownym wzrostem cen energii i żywności, co prowadziło do spadku cen, oraz braku znaczącej presji inflacyjnej, inflacja ma wynieść 0,9 proc. dla UE i 0,4 proc. dla strefy euro.

„Sytuacja uległa poprawie głównie dzięki ogromnym kwotom wpompowanym w gospodarkę przez banki centralne i organy publiczne, jednakże słabość gospodarki odbija się na miejscach pracy i finansach publicznych. Musimy w dalszym ciągu wdrażać środki naprawcze przewidziane na rok bieżący i 2010 oraz przyspieszyć naprawę sektora finansowego, aby zagwarantować, że banki będą w stanie udzielać pożyczek na rozsądnych warunkach w momencie, gdy przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe wznowią inwestycje. Musimy określić jasną, wiarygodną i skoordynowaną strategię stopniowego wprowadzenia finansów publicznych na drogę zrównoważonego rozwoju oraz znaleźć środki niezbędne do zwiększenia potencjału Europy w zakresie wzrostu i miejsc pracy” – stwierdził komisarz ds. gospodarczych i walutowych **Joaquín Almunia**.

Sytuacja uległa poprawie latem, gdy gospodarka światowa zaczęła stabilizować się, częściowo dzięki znacznym interwencjom politycznym. Przy korzystnych warunkach finansowych spadek PKB w UE uległ znaczącemu wyhamowaniu w drugim kwartale (do -0,2 proc. w ujęciu kwartalnym w porównaniu z -2,4 proc. w pierwszym kwartale 2009 r.). Cykl zapasów znajduje się w punkcie zwrotnym, zaś pewność w prawie wszystkich sektorach i krajach wzrasta, co sugeruje, że prognoza krótkoterminowa jest korzystna.

Uwzględniając te tendencje prognoza Komisji zakłada nieco większy wzrost w drugiej połowie roku. Jednakże ze względu na korekty w dół w prognozach wzrostu dla 2008 r. i pierwszego kwartału 2009 r. ogólny prognozowany spadek PKB w 2009 r. pozostaje bez zmian, kształtując się na poziomie 4 proc. w UE i strefie euro. Podstawą tego obliczenia są zaktualizowane prognozy dla Francji, Niemiec, Włoch, Niderlandów, Polski, Hiszpanii i Zjednoczonego Królestwa, które razem wytwarzają około 80 % PKB UE.

- **Coraz korzystniejsze warunki zewnętrzne**

Gospodarka światowa zaczęła odżywać. Ostatnie dane dotyczące handlu i produkcji przemysłowej, jak również zaufania przedsiębiorców i konsumentów, są budujące. Wschodzące gospodarki azjatyckie wydają się wieść prym w odbudowie, a wzrost gospodarczy w Chinach pozostaje dynamiczny. Z kolei spadek w USA uległ wyhamowaniu. Pakiet środków stymulacyjnych i eksport netto pozwolą Stanom Zjednoczonym na osiągnięcie dodatniego wzrostu w trzecim kwartale. W obecnej aktualizacji zakłada się, że spadek światowego PKB w 2009 r. będzie o połowę mniejszy i wyniesie -0,7 proc., a nie -1,4 proc., jak przyjmowano w prognozie wiosennej. Wysoce niepewne jest jednak, jak trwale będzie światowe ożywienie i jaki będzie miało kształt.

W Europie szereg czynników pozwala na umiarkowany optymizm w perspektywie krótkoterminowej. Oprócz dobrej prognozy zewnętrznej i korzystniejszych warunków finansowych, stan spożycia prywatnego i publicznego jest dobry, trwa korekta stanu zapasów, zaś aktualizowane co miesiąc wskaźniki sugerują umiarkowaną poprawę w nadchodzących kwartałach. Spowodowane jest to w części znacznymi środkami stymulującymi w szeregu państw członkowskich. Część z nich czeka jeszcze na wprowadzenie w tym roku. Jednakże nie odczuliśmy jeszcze pełnych skutków kryzysu na rynkach pracy i w finansach publicznych. Ponadto korekta na rynkach mieszkaniowych hamuje rozwój inwestycji budowlanych w szeregu krajów. Dlatego

ożywienie gospodarki może okazać się nietrwałe i z biegiem czasu sytuacja może ulec pogorszeniu.

- **Bardzo niska inflacja**

W pierwszej połowie 2009 r. poziom inflacji cen konsumenckich zmalał, osiągając w lipcu 0,2 proc. w UE i -0,7 proc. w strefie euro. Było to spowodowane głównie odwróceniem efektów bazy wcześniejszego gwałtownego wzrostu cen energii i żywności. Biorąc pod uwagę zanikanie tych efektów i wyższe ceny surowców, do końca roku inflacja powinna wzrosnąć. Na rynku wewnętrznym nie występuje jednak presja inflacyjna, jako że koniunktura jest w dalszym ciągu słaba, a tempo wzrostu płac ma być wolniejsze. W ogólnym rozrachunku prognoza dotycząca inflacji pozostaje niezmienną w porównaniu z wiosną 2009 r., zakładając 0,9 proc. w UE i 0,4 proc. w strefie euro.

- **Ocena ryzyka**

Zagrożenia związane z prognozą wzrostu na 2009 r. wydają się zasadniczo zrównoważone. Z jednej strony nie można wykluczyć dalszych niekorzystnych skutków spowodowanych powolną odnową sektora realnego i delikatnym stanem sektora finansowego. Z drugiej strony interwencje polityczne mogą przynieść lepsze niż oczekiwano rezultaty w podtrzymaniu popytu, poprawie nastrojów oraz przywróceniu stabilności sektora finansowego.

Zagrożenia związane z inflacją również wydają się zasadniczo zrównoważone. Wyższe ceny surowców i poprawiające się warunki gospodarcze sugerują ryzyko wzrostu inflacji, jednak jest ono zrównoważone słabą koniunkturą, która może prowadzić do inflacji mniejszej, niż spodziewana.

Bardziej szczegółowe sprawozdanie dostępne jest na stronie:

http://ec.europa.eu/economy_finance/thematic_articles/article15857_en.htm

- **Tabela 1: Wskaźniki poziomu PKB**

	Quarterly GDP forecast (%, quarter-on-quarter) 2009				Annual GDP forecast (%, year-on-year) 2009	
	2009/1	2009/2	2009/3	2009/4	Spring forecast May 2009	Interim forecast Sep. 2009
Germany	-3.5	0.3	0.7	0.1	-5.4	-5.1
Spain	-1.6	-1.1	-0.4	-0.2	-3.2	-3.7
France	-1.3	0.3	0.4	0.3	-3.0	-2.1
Italy	-2.7	-0.5	0.2	0.1	-4.4	-5.0
Netherlands	-2.7	-0.9	-0.4	0.0	-3.5	-4.5
Euro area	-2.5	-0.1	0.2	0.1	-4.0	-4.0
Poland	0.3	0.5	0.1	0.0	-1.4	1.0
United Kingdom	-2.4	-0.7	0.2	0.5	-3.8	-4.3
EU27	-2.4	-0.2	0.2	0.1	-4.0	-4.0

• **Tabela 2: Poziom inflacji**

	Quarterly HICP forecast (%, year-on-year) 2009				Annual HICP forecast (%, year-on-year) 2009	
	2009/1	2009/2	2009/3	2009/4	<i>Spring forecast May 2009</i>	<i>Interim forecast Sept. 2009</i>
	Germany	0.8	0.2	-0.2	0.6	0.3
Spain	0.5	-0.7	-0.8	0.9	-0.1	0.0
France	0.7	-0.2	-0.6	0.2	0.2	0.0
Italy	1.4	0.9	0.1	1.1	0.8	0.9
Netherlands	1.8	1.6	-0.1	1.2	1.4	1.1
Euro area	1.0	0.2	-0.3	0.7	0.4	0.4
Poland	3.6	4.3	4.2	3.3	2.6	3.8
United Kingdom	3.0	2.1	1.3	1.1	1.0	1.9
EU27	1.6	0.9	0.3	0.9	0.9	0.9

4. GOSPODARKA I FINANSE - Komisja przyjmuje wnioski legislacyjne w celu wzmocnienia nadzoru finansowego w Europie

Komisja Europejska przyjęła 23 września ważny pakiet projektów aktów prawnych służących znacznemu wzmocnieniu nadzoru nad sektorem finansowym w Europie. Celem udoskonalonych mechanizmów współpracy jest trwałe wzmocnienie stabilności finansowej w UE i dopilnowanie, aby wszędzie stosowano i egzekwowano w sposób spójny te same podstawowe przepisy techniczne. Ponadto mają one służyć identyfikacji ryzyk w systemie na wczesnym etapie oraz znacznemu zwiększeniu skuteczności wspólnego działania w sytuacjach nadzwyczajnych i przy rozwiązywaniu sporów między organami nadzoru. Na mocy tych przepisów utworzona zostanie nowa Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego (ESRB), mająca wykrywać zagrożenia dla systemu finansowego jako całości, której główną funkcją będzie wydawanie wczesnych ostrzeżeń przed zagrożeniami, wymagających od ich adresatów podjęcia szybkich działań. Ustanowią one również Europejski System Organów Nadzoru Finansowego (ESFS), składający się z krajowych organów nadzoru i trzech nowych europejskich organów nadzoru nad sektorami bankowości, papierów wartościowych oraz ubezpieczeń i pracowniczych programów emerytalnych.

Przewodniczący Komisji Europejskiej **José Manuel Barroso** powiedział: „Rynki finansowe są rynkami europejskimi i światowymi, a nie wyłącznie krajowymi. Ich nadzór musi być również nadzorem europejskim i światowym. W dniu dzisiejszym proponujemy nowy europejski system nadzoru stworzony na podstawie raportu de Larosière'a przy politycznym wsparciu państw członkowskich. Naszym celem jest ochrona europejskich podatników przed powtórzeniem się mrocznych czasów z jesieni 2008 r., kiedy to rządy musiały zasilić banki miliardami euro. System europejski może również wpłynąć na system światowy, za czym będziemy przemawiać podczas szczytu w Pittsburghu.”

Charlie McCreevy, komisarz ds. rynku wewnętrznego i usług, stwierdził: „Pakiet ten jest efektem szybkich i zdecydowanych działań Komisji, mających na celu usunięcie braków w europejskim nadzorze finansowym. Pomoże on zapobiec przyszłym kryzysom finansowym. Zalecam szybkie przyjęcie tego pakietu przez Radę i Parlament tak, aby nowe struktury zaczęły działać w 2010 r.”

„Utworzenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego, mającej wykrywać zagrożenia dla stabilności finansowej w UE i zapobiegać im, oraz nowe uzgodnienia zmierzające do poprawy nadzoru na poziomie instytucjonalnym przyczynią się w sposób istotny do zmniejszenia nierównowagi w naszych systemach finansowych oraz do wyeliminowania słabości naszych systemów nadzoru finansowego, które są przynajmniej w części odpowiedzialne za kryzys finansowy”, dodał komisarz ds. gospodarczych i walutowych **Joaquín Almunia**.

Obecny kryzys finansowy uwypuklił słabości unijnych ram nadzorczych, które pozostają podzielone wzdłuż granic krajowych, mimo stworzenia ponad dekadę temu europejskiego rynku jednolitego i mimo istotnej roli, jaką odgrywają instytucje paneuropejskie.

Przedstawione wnioski legislacyjne mają zaradzić tym słabościom zarówno na poziomie nadzoru makro-, jak i mikroostrożnościowego, powołując do życia:

- **Europejską Radę ds. Ryzyka Systemowego (ESRB)** na potrzeby monitorowania i oceniania zagrożeń dla stabilności systemu finansowego jako całości („nadzór mikroostrożnościowy”). ESRB będzie wydawać wczesne ostrzeżenia w sprawie mogących narastać ryzyk systemowych oraz, w stosownych przypadkach, zalecenia w sprawie działań mających na celu przeciwdziałanie tym zagrożeniom.
- **Europejski System Organów Nadzoru Finansowego (ESFS)** na potrzeby nadzoru poszczególnych instytucji finansowych („nadzór mikroostrożnościowy”), złożony z sieci krajowych organów nadzoru finansowego współpracujących z nowymi europejskimi organami nadzoru, powstałymi w wyniku przekształcenia obecnych komitetów europejskich organów nadzoru bankowego, ds. rynków papierów wartościowych oraz ds. ubezpieczeń i pracowniczych programów emerytalnych. Powstanie Europejski Organ Nadzoru Bankowego (EBA), Europejski Organ Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA) oraz Europejski Organ Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA).

ESRB uprawniona będzie do wydawania zaleceń i ostrzeżeń w stosunku do państw członkowskich (w tym do krajowych organów nadzoru) oraz w stosunku do europejskich organów nadzoru, które będą musiały się do nich zastosować lub wytłumaczyć dlaczego postąpiły inaczej. Członkami ESRB będą przewodniczący EBC, krajowych banków centralnych i europejskich organów nadzoru oraz przedstawiciele krajowych organów nadzoru. Utworzenie ESRB jest zgodne z inicjatywami, które powzięte zostały na szczeblu wielostronnym lub poza UE, w tym z powołaniem Rady Stabilności Finansowej przez grupę G20.

W obszarze nadzoru mikroostrożnościowego na poziomie UE istnieją obecnie trzy komitety ds. nadzoru nad sektorem usług finansowych, o wyłącznie doradczych

uprawnieniach: Komitet Europejskich Organów Nadzoru Bankowego (CEBS), Komitet Europejskich Organów Nadzoru ds. Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (CEIOPS) oraz Komitet Europejskich Organów Nadzoru nad Rynkiem Papierów Wartościowych (CESR).

Nowe organy przejmą wszystkie zadania tych komitetów, a ponadto będą miały pewne dodatkowe kompetencje, w tym:

- opracowywanie wniosków w sprawie standardów technicznych, zgodnych z zasadą lepszego stanowienia prawa,
- rozwiązywanie sporów pomiędzy krajowymi organami nadzoru, w przypadkach gdy przepisy wymagają od nich współpracy lub osiągnięcia porozumienia,
- działanie na rzecz spójnego stosowania wspólnotowych przepisów technicznych (w tym poprzez przeprowadzanie wzajemnych ocen),
- w przypadku Europejskiego Organu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych – sprawowanie bezpośredniego nadzoru nad agencjami ratingowymi,
- pełnienie roli koordynacyjnej w sytuacjach nadzwyczajnych.

Wnioski były przedmiotem szeroko zakrojonych konsultacji zarówno po opublikowaniu zaleceń sformułowanych przez grupę ekspertów pod przewodnictwem byłego Dyrektora Zarządzającego MFW Jacques'a de Larosière'a, powołaną przez przewodniczącego José Manuela Barroso, jak również w okresie od końca maja do połowy lipca, po tym jak Komisja przedstawiła swoje propozycje Radzie Europejskiej. Podczas czerwcowego szczytu UE udzielono poparcia nowym ramom nadzorczym oraz wezwano do szybkiego przyjęcia niezbędnych tekstów legislacyjnych.

Więcej informacji na ten temat pod adresem:

Financial Supervision and Committee Architecture

http://ec.europa.eu/internal_market/finances/committees/index_en.htm

5. GOSPODARKA - Prospekty emisyjne: Komisja ogranicza biurokrację i wzmacnia ochronę inwestorów

Kierując się zasadami „lepszego uregulowań prawnych”, Komisja Europejska przedstawiła w dniu 24 września wniosek dotyczący zmiany dyrektywy w sprawie prospektu emisyjnego. Wniosek jest jedną z inicjatyw na rzecz uproszczenia przepisów, wpisujących się w program działań Komisji służący zmniejszeniu obciążeń administracyjnych w Unii Europejskiej. Wniosek ma na celu poprawę przejrzystości prawnej i skuteczności procedury dotyczącej prospektów emisyjnych oraz zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla emitentów i pośredników. Uwzględnia on również kwestię wzmocnienia ochrony inwestorów, w tym zagwarantowania wystarczających i odpowiednich informacji zaspokajających potrzeby inwestorów indywidualnych. Wniosek jest wynikiem konsultacji ze wszystkimi najważniejszymi zainteresowanymi stronami. Zostanie on teraz rozpatrzony przez Parlament Europejski i Radę Ministrów.

Charlie McCreevy, komisarz ds. rynku wewnętrznego i usług, stwierdził: „Nowe przepisy spełniają potrzeby emitentów i inwestorów oraz usuwają zbędne obciążenia dla podmiotów gospodarczych. Uwzględniają one doświadczenia zdobyte w trakcie kryzysu finansowego i gwarantują udostępnianie inwestorom wszystkich potrzebnych im informacji.”

Dyrektywa w sprawie prospektu emisyjnego określa zasady dotyczące prospektu emisyjnego, który musi zostać opublikowany w przypadku, gdy oferta publiczna lub dopuszczenie do obrotu zbywalnych papierów wartościowych na rynku regulowanym ma miejsce na terytorium UE. Wprowadzenie tzw. „paszportu europejskiego” jest jedną z największych zalet tej dyrektywy: prospekt emisyjny zatwierdzony przez właściwe władze w jednym państwie członkowskim zachowuje ważność w zakresie ofert publicznych i dopuszczenia papierów wartościowych do obrotu w całej UE.

Pomimo iż te ramy prawne przyniosły znaczne pozytywne skutki w kategoriach jakości i odpowiedniości udostępnianych inwestorom informacji, wymagały one jednak dalszego udoskonalenia w celu poprawy przejrzystości prawnej i skuteczności procedury dotyczącej prospektów emisyjnych oraz zmniejszenia obciążeń administracyjnych.

Nowe, łatwiejsze do zrozumienia przepisy (większa przejrzystość prawna) umożliwią bardziej sprawną realizację emisji, zmniejszając obciążenia administracyjne dla emitentów i pośredników finansowych, dając pracownikom emitentów dostęp do pełnego zakresu możliwości inwestycyjnych oraz pomagając inwestorom indywidualnym w bardziej skutecznej analizie prospektów emisyjnych oraz ryzyka związanego z danym papierem wartościowym przed podjęciem decyzji o inwestycji.

Główne zmiany proponowane we wniosku są następujące:

- emisje niektórych rodzajów papierów wartościowych będą podlegać mniej złożonym wymogom informacyjnym (dotyczy to małych przedsiębiorstw, niewielkich instytucji kredytowych, emisji akcji z prawem poboru, państwowych programów gwarancji);
- streszczenia prospektów będą miały lepszą formę i treść;
- zwolnienia z obowiązku publikacji prospektu emisyjnego, w przypadku gdy przedsiębiorstwa dokonują sprzedaży przy pomocy pośredników finansowych („oferty kaskadowe”) i w przypadku programów akcji pracowniczych, są bardziej precyzyjnie określone;
- wymogi w zakresie obowiązków informacyjnych, które obecnie pokrywają się z dyrektywą w sprawie przejrzystości, zostaną zniesione;
- emitenci wszystkich nieudziałowych papierów wartościowych sami będą mogli wskazać swoje macierzyste państwo członkowskie;
- definicja pojęcia „inwestorzy kwalifikowani” w dyrektywie dotyczącej prospektu emisyjnego zostanie dostosowana do definicji pojęcia „klienci branżowi” określonej w dyrektywie w sprawie rynków instrumentów finansowych.

• **Informacje o dyrektywie w sprawie prospektu emisyjnego**

Dyrektywa w sprawie prospektu emisyjnego weszła w życie 31 grudnia 2003 r. po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Na państwa członkowskie nałożono wymóg przetransponowania jej przepisów do prawa krajowego w terminie do 1 lipca 2005 r.

Zgodnie z art. 31 dyrektywy w sprawie prospektu emisyjnego, Komisja Europejska jest zobowiązana do oceny stosowania tej dyrektywy po upływie pięciu lat od jej wejścia w życie oraz przedstawienia, w razie potrzeby, wniosków dotyczących jej zmiany.

W styczniu 2007 r. Komisja Europejska zainicjowała ponadto Program działań na rzecz zmniejszenia obciążeń administracyjnych w Unii Europejskiej, którego celem jest oszacowanie kosztów administracyjnych ponoszonych w związku z koniecznością przestrzegania przepisów unijnych oraz zmniejszenie obciążeń administracyjnych o 25% do 2012 r. Dyrektywa w sprawie prospektu emisyjnego została określona jako akt prawny nakładający na przedsiębiorstwa szereg uciążliwych wymogów, z których część można złagodzić. Jednocześnie, również w związku z obecnym kryzysem finansowym, uznano, iż należy dokonać zmiany niektórych przepisów tej dyrektywy celem wzmocnienia jej skuteczności oraz poprawy ochrony inwestorów. W tym celu, zgodnie z zasadami „lepszego uregulowań prawnych”, Komisja Europejska zainicjowała proces konsultacji publicznych. Niniejszy wniosek oraz ocena jego skutków są rezultatem szeroko zakrojonego i ciągłego dialogu z wszystkimi głównymi zainteresowanymi stronami, w tym organami nadzoru nad rynkiem papierów wartościowych, uczestnikami rynku (emitentami, pośrednikami finansowymi i inwestorami) oraz konsumentami. Opiera się on na ustaleniach i analizach zawartych w sprawozdaniach opublikowanych przez Komitet Europejskich Organów Nadzoru nad Rynkiem Papierów Wartościowych (CESR) i przez Grupę Ekspertów ds. Europejskich Rynków Papierów Wartościowych (ESME).

Wniosek jest dostępny na stronie internetowej:

http://ec.europa.eu/internal_market/securities/docs/prospectus/proposal_240909/proposal_pl.pdf

6. RYNEK I KONKURENCJA - Komisja przyjmuje nowe rozporządzenie o wyłączeniach grupowych dla konsorcjów żeglugi liniowej

Komisja Europejska przyjęła w dniu 28 września br. nowe rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych zmieniające dotychczasowe zasady wyłączenia konsorcjów żeglugi liniowej z zastosowania przepisów Traktatu WE dotyczących praktyk ograniczających konkurencję (art. 81). Obecne rozporządzenie 823/2000 w sprawie wyłączeń grupowych dla konsorcjów, które wygasa w kwietniu 2010 r., zezwala na współpracę przewoźników żeglugi liniowej dla celów świadczenia wspólnych usług przewozu ładunków (tzw. „konsorcja”). Nowe rozporządzenie przedłuża dotychczasowe wyłączenie w zakresie tego typu współpracy o kolejne pięć lat, do kwietnia 2015 r., w nowych warunkach prawnych i gospodarczych. Zmiany dotyczą przede wszystkim obniżenia pułapu udziału rynkowego, powyżej którego przedsiębiorstwa nie będą uprawnione do automatycznego wyłączenia na mocy rozporządzenia oraz rozszerzenia zakresu wyłączenia na wszystkie usługi przewozu ładunków żegluga liniową.

Neelie Kroes, komisarz ds. konkurencji, stwierdziła: „Od 1995 r. przewoźnikom liniowym przyznano warunkowe wyłączenie z zastosowania zasad konkurencji w przypadku wspólnego świadczenia usług. Ponieważ rynek się zmienia, zasady dotyczące wyłączeń również musiały zostać poddane przeglądowi. W wyniku wnikliwej oceny Komisja podjęła decyzję o zmianie rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych dla konsorcjów i przedłużeniu jego obowiązywania o kolejne pięć lat. Jestem przekonana, że rozporządzenie to godzi interesy przewoźników liniowych oraz użytkowników transportu”.

Konsorcjum jest formą współpracy operatorów żeglugi liniowej w celu świadczenia wspólnie usług transportu morskiego ładunków. Takie porozumienia zazwyczaj zezwalają przewoźnikom liniowym zrationalizować działalność oraz osiągnąć korzyści skali. W przypadku, gdy konsorcja muszą konkurować z odpowiednią liczbą innych podmiotów, użytkownicy świadczonych przez nie usług transportowych (np. nadawcy ładunku) odnoszą zazwyczaj korzyści płynące z poprawy wydajności i jakości usług. Rozporządzenie o wyłączeniach grupowych dla konsorcjów, przyjęte po raz pierwszy w 1995 r., a następnie przedłużone w 2000 r. i 2005 r., obejmuje wyłączeniem konsorcja przewoźników spełniające określone w nim warunki.

Zgodnie z nowym i dotychczasowym rozporządzeniem w sprawie wyłączeń grupowych, wszystkie porozumienia konsorcyjne (za wyjątkiem porozumień dotyczących cen) mające na celu wspólne świadczenie liniowych usług przewozowych są wyłączone z zastosowania przepisów Traktatu WE dotyczących praktyk ograniczających konkurencję (art. 81), o ile spełniają warunki i obowiązki określone w rozporządzeniu.

Nowe rozporządzenie uwzględnia konieczne zmiany podyktowane zniesieniem w 2006 r. rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych dla konferencji linii żeglugowych. Rozporządzenie ma również lepiej odzwierciedlać obecne praktyki rynkowe oraz dostosować wyłączenie grupowe dla konsorcjów do wymogów określonych w pozostałych rozporządzeniach w sprawie wyłączeń grupowych dotyczących współpracy horyzontalnej między przedsiębiorstwami. Zakres stosowania nowego rozporządzenia został rozszerzony na wszystkie usługi przewozu ładunków żeglugą liniową, skonteneryzowanych lub nie. Wykaz rodzajów działalności objętych wyłączeniem został zmieniony, aby lepiej odzwierciedlać bieżące praktyki rynkowe. Pułap udziału rynkowego został obniżony z 35 % do 30 %, oraz wyjaśniono, według jakiej metody powinien być obliczany. Przedłużono również klauzule dotyczące wystąpienia oraz okresy, w których nie ma możliwości rozwiązania umowy, w przypadku gdyby członek konsorcjum chciał się z niego wycofać, by lepiej odzwierciedlały bieżącą praktykę rynkową, gwarantując przy tym elastyczność przewoźnikom.

Przeprowadzone przez Komisję badanie rynku ujawniło istnienie układów powiązań pomiędzy konsorcjami lub ich członkami. W nowym rozporządzeniu wyjaśnia się, że Komisja może wycofać przywilej wyłączenia grupowego, jeśli takie powiązania mają negatywny wpływ na konkurencję.

Jeśli konsorcjum nie spełnia warunków określonych w rozporządzeniu, np. udział rynkowy jego członków przekracza wyznaczony pułap, nie oznacza to automatycznie, że współpraca jest niezgodna z prawem, tylko że jej zgodność z zasadami konkurencji musi zostać poddana indywidualnej ocenie.

Przegląd rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych dla konsorcjów rozpoczął się w 2007 r. badaniem odnośnego rynku. Komisja zapoznała się z uwagami zainteresowanych osób trzecich w sprawie wstępnego projektu rozporządzenia jesienią 2008 r.

Nowe rozporządzenie wejdzie w życie w momencie wygaśnięcia bieżącego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych w dniu 25 kwietnia 2010 r., co daje przewoźnikom liniowym wystarczająco dużo czasu na dostosowanie wzajemnych porozumień do zmienionych reguł.

7. INSTYTUCJE - Przewodniczący Komisji Europejskiej José Manuel Barroso proponuje Parlamentowi Europejskiemu partnerstwo w imię postępu i realizacji ambitnych celów

W dniu 3 września br. przewodniczący Barroso przesłał przewodniczącemu Parlamentu Europejskiego swoje założenia dotyczące polityki Komisji Europejskiej w kolejnej kadencji. W dokumencie tym określił cele i koncepcje, które jego zdaniem powinny stać się motywem przewodnim politycznego partnerstwa między Komisją a Parlamentem w najbliższych pięciu latach.

Przewodniczący Barroso stwierdził: „W dzisiejszym świecie, powiązanych siecią wzajemnych zależności, Europa stoi przed trudnym wyborem. Albo wspólnie stawimy czoła stojącym przed nami wyzwaniom, albo skażemy się na niebyt. Podwoję wysiłki, by zrealizować ambitny projekt europejski. Projekt Europy, w której ludzie stanowią centralny element programu politycznego oraz która promuje europejskie wartości i interesy na świecie, Europy eksplorującej nowe źródła wzrostu i zmierzającej do inteligentnego uregulowania stabilnych rynków służących ludziom. Europy wolności i solidarności.”

Przewodniczący Barroso dodał: „Pragnę bliskiej współpracy z Parlamentem na rzecz Europy zasobnej, bezpiecznej i rozwijającej się w sposób zrównoważony, korzystającej z potencjału rynku wewnętrznego rozszerzonej UE, wspólnej waluty i naszego europejskiego modelu społecznego”.

Fragmety tekstu założeń Barroso dotyczących polityki

- **W kwestii Europy przewodniczący Barroso uważa, że:**

„To nie są zwykłe czasy dla Europy. Europa potrzebuje planu działania, umożliwiającego transformację. Tylko współdziałając, Europa może osiągnąć konieczną masę krytyczną. Stoimy przed wyborem: albo będziemy wspólnie kształtować nowy ład, albo Europa utraci znaczenie”.

- **W kwestii przyszłych perspektyw**

„Głównym celem mojego pierwszego mandatu było skonsolidowanie rozszerzonej Europy 27 państw. Poszerzona UE stanowi dla nas obecnie stabilny punkt wyjścia pozwalający wykorzystać jak najlepiej naszą wielkość i siłę. Jesteśmy obecnie w stanie kontynuować nasze działania z przekonaniem i determinacją, by przejść do nowego etapu naszego planu”.

- **W kwestii określenia długofalowych priorytetów: wizja UE w 2020 r.**

„Potrzebny będzie zatem przegląd strategii lizbońskiej w jej obecnym kształcie, tak aby odpowiadała ona sytuacji po 2010 r. i aby stała się strategią na rzecz spójności i koordynacji, umożliwiającą zrealizowanie wspólnej wizji UE w 2020 r. Będzie to wymagało zarówno natychmiastowych, jak i dalekosiężnych działań:

- znalezienia właściwej drogi wyjścia z kryzysu,
- przywództwa w kwestii zmiany klimatu,
- tworzenia nowych źródeł trwałego wzrostu i spójności społecznej,
- promowania Europy obywateli,
- otwarcia nowej ery dla globalnej Europy”.

• **W kwestii znalezienia właściwej drogi wyjścia z kryzysu**

„W chwili obecnej priorytetem jest kontynuowanie starań o utrzymanie popytu i zahamowanie wzrostu bezrobocia. Oznacza to, że należy zdecydowanie realizować Europejski program naprawy gospodarczej, utrzymywać stopy procentowe na niskim poziomie i stosować europejskie przepisy dotyczące pomocy państwa w taki sposób, aby wesprzeć rządy w ich dążeniach do ożywienia gospodarki bez jednoczesnego wywoływania niekorzystnych skutków w pozostałych państwach członkowskich. Jest zbyt wcześnie, aby wycofać się ze stosowania tych bodźców i środków wspierających gospodarkę i sektor finansowy, należy jednak przygotować strategię wyjścia, która umożliwi zaprzestanie ich stosowania”.

„Pod moim przewodnictwem Komisja wykorzysta pełną gamę możliwości określonych w Traktacie, aby wzmocnić koordynację działań i poprawić spójność efektów polityki gospodarczej, przede wszystkim w strefie euro. Ścisłejsza koordynacja będzie nieodzownym elementem skutecznej strategii wyjścia”.

„Europa musi wyjść z obecnego kryzysu w przeświadczeniu, że dysponuje bardziej etycznym, solidnym i odpowiedzialnym systemem finansowym”.

• **W kwestii przywództwa w zakresie zmiany klimatu**

„Kryzys gospodarczy i finansowy oraz dowody naukowe potwierdzające zachodzące zmiany klimatu pokazują nam, że musimy przeznaczyć więcej środków na inwestycje na rzecz zrównoważonego rozwoju. Nie chodzi przy tym jednak tylko o podejmowanie działań właściwych z punktu widzenia przyszłości naszej planety – Europa odniesie bowiem również ogromne korzyści z inwestycji w nowe, niskoemisyjne technologie, w postaci przyszłego wzrostu gospodarczego i nowopowstałych miejsc pracy. Przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz przejście na gospodarkę o niskiej emisji związków węgla otwiera wielkie możliwości, a ponadto pozwoli zwiększyć nasze bezpieczeństwo energetyczne”.

„Korzyści wiążące się z wczesnym zastosowaniem tych technologii można uzyskać w drodze wykorzystania potencjału ekologicznych sektorów przemysłu, usług i technologii w UE poprzez wspieranie ich wdrażania przez przedsiębiorstwa, w tym zwłaszcza małe i średnie, oraz przygotowanie odpowiednich ram regulacyjnych. Baza przemysłowa, zmodernizowana tak, by produkować i stosować przyjazne dla środowiska technologie, a także wykorzystująca możliwości w zakresie efektywności energetycznej, stanowi klucz do trwałego wzrostu gospodarczego w Europie”.

Następna Komisja będzie musiała utrzymać tempo tworzenia gospodarki niskoemisyjnej, a szczególnie tempo ograniczania emisji CO₂ w produkcji energii elektrycznej i sektorze transportowym, w tym również w transporcie morskim i lotniczym, między innymi poprzez prace rozwojowe nad samochodami bezemisyjnymi oraz elektrycznymi”.

- **W kwestii promowania nowych źródeł wzrostu i spójności społecznej**

„Nie możemy wiecznie polegać na impulsach, które z założenia mają charakter krótkoterminowy. Konieczne jest wykorzystanie nowych czynników wzrostu, które zapewnią trwały wzrost”.

„Aby zapewnić wykorzystanie przez Unię potencjału tkwiącego w zmianach i utrzymanie atrakcyjności Europy dla produkcji przemysłowej do roku 2020, potrzebujemy nowatorskiego podejścia do polityki przemysłowej, która wspierałaby przemysł, kładąc przy tym nacisk na kwestie zrównoważonego rozwoju, innowacji i kwalifikacji pracowników, które mają kluczowy charakter dla zachowania konkurencyjności unijnego przemysłu na światowych rynkach. Jestem zdeklarowanym zwolennikiem polityki kontynuacji usuwania zbędnych biurokratycznych obciążeń i oferowania przedsiębiorcom pewności prawnej niezbędnej przy angażowaniu się w długoterminowe inwestycje”.

„Następna Komisja musi nadać polityce UE w zakresie badań nowy wymiar i uczynić ją jednym z motorów naszego zrównoważonego rozwoju”.

- **W kwestii programu na rzecz zatrudnienia w zmieniającym się środowisku pracy**

„Musimy dopilnować, by nasze zasady integracji, równości i sprawiedliwości społecznej zostały włączone do nowego podejścia”. Nie dopuścimy, aby proces ten podważył nasze podstawowe prawa socjalne, takie jak prawo do zrzeszania się lub prawo do strajku”. Mają one bowiem fundamentalne znaczenie dla europejskiego modelu społeczeństwa. Jeżeli globalizacja zmusza nas do zwiększania konkurencyjności, nie możemy reagować na to obniżeniem standardów. Powinniśmy raczej zachęcać naszych partnerów, aby w interesie własnego dobrobytu przyjęli podobne standardy i kontynuować promowanie godnej pracy oraz innych standardów w pozostałych rejonach świata”.

- **W kwestii rynków światowych**

„Otwartość jest kluczowa dla przyszłej konkurencyjności Europy. To nie jest jedynie kwestia poglądów politycznych. Leży ona w naszym własnym interesie jako wiodącego światowego eksportera”.

„Musimy jeszcze efektywniej połączyć różne aspekty naszej polityki zewnętrznej, co umożliwi nam wykorzystywanie naszej „miękkiej siły” do osiągnięcia konkretnych rezultatów dla przedsiębiorstw w UE i naszych obywateli. Europejskie interesy wymagają spójnego i zdecydowanego wsparcia”.

- **W kwestii sieci przyszłości**

„Następna Komisja opracuje Europejską agendę cyfrową (której towarzyszyć będzie ukierunkowany program legislacyjny) w celu zwalczania głównych przeszkód w prawdziwym jednolitym rynku cyfrowym, wspierania inwestycji w szerokopasmowy Internet oraz zapobiegania niemożliwej do zaakceptowania przepaści cyfrowej”.

„Z powodu rosnącej zależności naszych gospodarek i społeczeństw od Internetu zaproponowana zostanie również ważna inicjatywa mająca na celu zwiększenie bezpieczeństwa sieci”.

- **W kwestii otwarcia nowej ery dla globalnej Europy**

„Traktat lizboński, jeżeli zostanie ratyfikowany, da nam możliwości otwarcia nowej ery w propagowaniu europejskich interesów na całym świecie”.

„Moim zadaniem będzie zagwarantowanie Komisji, jako organowi wykonawczemu polityki zewnętrznej w tak wielu kluczowych obszarach, pełnych możliwości, które pozwolą uchwycić odpowiedni moment, by nadać Europie znaczenie, na jakie zasługuje na arenie międzynarodowej. Obecnie nie możemy postrzegać stosunków zewnętrznych jako odrębnej dziedziny, ale jako część składową i pakiet tego, w jaki sposób realizujemy cele naszej polityki wewnętrznej”.

- **W kwestii środków odpowiadających ambicjom**

„Wymagać to będzie gruntownej reformy budżetu UE”.

„Powinniśmy ściślej i bardziej pomysłowo współpracować z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym i sektorem prywatnym”.

„Komisja proponuje również stworzenie nowych warunków zawierania partnerstw publiczno-prywatnych, aby pomóc w łączeniu różnych źródeł finansowania w celu zmaksymalizowania inwestycji w nadchodzących latach”.

8. OCHRONA ZDROWIA - Inicjatywa w zakresie leków innowacyjnych: Europa na czele innowacji w dziedzinie biofarmaceutyków

Inicjatywa w zakresie leków innowacyjnych (ILI), publiczno-prywatne partnerstwo między Komisją Europejską a europejskim sektorem przemysłu farmaceutycznego reprezentowanym przez EFPIA, po raz pierwszy ogłosiło sukcesy swojej współpracy. ILI zaprezentowało tematy badań naukowych w ramach drugiego zaproszenia do składania wniosków. Dzięki nim ILI zamierza przyspieszyć opracowanie nowych leków przeciwnowotworowych, przeciwwzapalnych i przeciwwzakaźnych. Fundusze dostępne w ramach drugiego zaproszenia wynoszą 156,3 miliona euro, z czego 76,8 miliona dostarczy Komisja Europejska, a 79,5 miliona dostarczą w postaci rzeczowej firmy będące członkami EFPIA. ILI przedstawiła także swojego nowo mianowanego dyrektora wykonawczego, **Michela Goldmana**, który oficjalnie objął swoje stanowisko 16 września.

Europejski komisarz ds. nauki i badań **Janez Potočnik** podkreślił osiągnięcia i główne postępy w ramach wymienionej inicjatywy: „ILI to nasza odpowiedź na potrzebę poprawy atrakcyjności Europy w dziedzinie badań naukowych i rozwoju produktów farmaceutycznych, a także sposób na zagwarantowanie, aby wyniki podstawowych badań naukowych mogły być szybko zastosowane w nowych innowacyjnych formach leczenia. Wyniki tego nowego mechanizmu prowadzenia badań powinny być szybko odczuwalne, a nowe leki innowacyjne powinny znacznie szybciej docierać do europejskich pacjentów.”

Na konferencji prasowej **Arthur J. Higgins**, dyrektor generalny Bayer HealthCare i prezes EFPIA w jednej osobie, chwalił współpracę między przemysłem a Komisją: „ILI wyraża determinację Europy, aby stać się światowym liderem w dziedzinie innowacji biofarmaceutycznych. Dzięki przyspieszeniu i optymalizacji procesów związanych z prowadzeniem badań naukowych i rozwojem próbujemy usunąć wąskie gardła w procedurze opracowywania nowych produktów leczniczych. W tym celu zainwestowaliśmy już 246 milionów euro – w tym 136 milionów euro z sektora przemysłowego – w jak dotąd skuteczne propozycje. Największym sukcesem tej inicjatywy jest doprowadzenie do współpracy pomiędzy firmami farmaceutycznymi, które w normalnych warunkach rywalizują ze sobą, a gronem naukowców w celu przyspieszenia procesu powstawania leków innowacyjnych.”

Nowo mianowany dyrektor wykonawczy prof. Michel Goldman powiedział: „To ogromna przyjemność dołączyć do ILI w tak ciekawym momencie jej rozwoju. W oparciu o moje poprzednie doświadczenia z partnerstw publiczno-prywatnych moim zasadniczym priorytetem będzie wzmocnienie więzi między światem nauki a sektorem przemysłowym w interesie pacjentów.”

Mianowanie **Michela Goldmana** na stanowisko dyrektora wykonawczego jest ważnym krokiem w kierunku pełnej niezależności ILI od Komisji Europejskiej i EFPIA. Zarząd ILI zatwierdził nowe tematy badań po zakrojonych na szeroką skalę konsultacjach z różnymi zainteresowanymi stronami, w tym komitetem naukowym ILI, przedstawicielami państw członkowskich, Komisją Europejską i firmami farmaceutycznymi będącymi członkami EFPIA. Każda ze stron zobowiązała się do współpracy z organizacjami publicznymi i prywatnymi, aby wszelkie działania były bardziej skuteczne. ILI powinna ogłosić drugie zaproszenie do składania wniosków w dniu 30 października 2009 r.

- **Dodatkowe informacje**

ILI to zapoczątkowane w 2007 r. partnerstwo publiczno-prywatne mające na celu skuteczniejsze wsparcie opracowywania lepszych leków dla pacjentów poprzez usuwanie wąskich gardeł w obecnej procedurze opracowywania produktów leczniczych. Całkowity budżet ILI na lata 2008-2017 wynosi 2 miliardy euro (po 1 miliardzie euro od Komisji Europejskiej i sektora przemysłu). Pierwsze zaproszenia do składania wniosków ILI ogłosiła w kwietniu 2008 r. Wybrano 15 wniosków spośród złożonych 134 i przeznaczono na ich realizację 246 milionów euro.

- **O Michelu Goldmanie**

Michel Goldman jest profesorem w dziedzinie immunologii na wydziale medycyny na uniwersytecie w Brukseli (*Université Libre de Bruxelles (ULB)*) w Belgii. Jego osiągnięcia w zakresie zaburzeń autoimmunologicznych i bioterapii immunologicznych zostały opublikowane w ponad 380 artykułach w czasopismach fachowych. W 2000 r. otrzymał nagrodę im. Josepha Maisina, prestiżowe wyróżnienie za badania kliniczne przyznawane przez belgijski fundusz na rzecz badań naukowych. W 2006 r. Instytut Informacji Naukowej Thomsona (*Thomson Institute for Scientific Information - ISI*) uznał go za „*ISI Highly Cited Scientist*”.

- **Wykaz dziewięciu tematów drugiego zaproszenia ILI do składania wniosków**

1. Biomarkery ekspresji do opracowywania leków przeciwnowotworowych
2. Nowe narzędzie walidacji docelowej mające poprawić skuteczność leków (onkologia)
3. Biomarkery molekularne: przyspieszenie opracowywania terapii przeciwnowotworowych i poprawa opieki nad pacjentem
4. Wskazanie i rozwój ośrodków szybkich badań diagnostycznych pod kątem bakteryjnym, które ułatwią prowadzenie badań klinicznych i praktyki klinicznej
5. Wyjaśnienie zaskakujących mechanizmów dostosowawczych układu immunologicznego
6. Badania translacyjne przewlekłych chorób autoimmunologicznych: powiązania modeli zwierzęcych i ludzkich
7. Modelowanie interakcji lek-choroba: biblioteka & ramy
8. Otwarta przestrzeń farmakologiczna
9. Elektroniczne rejestry medyczne (EHR)

- **Więcej informacji o ILI znajduje się na stronach:**

<http://imi.europa.eu> i <http://www.imi-europe.org>

9. OCHRONA ZDROWIA - Inauguracja Europejskiego Partnerstwa na rzecz Zwalczenia Chorób Nowotworowych

W dniu 29 września br. przewodniczący Komisji Europejskiej **Jose Manuel Barroso** oraz komisarz ds. zdrowia **Androulla Vassiliou** dokonali inauguracji Europejskiego Partnerstwa na rzecz Zwalczenia Chorób Nowotworowych.

Partnerstwo rozpocznie realizację swoich celów, które zostały nakreślone w Komunikacie Komisji Europejskiej pt. „Walka z rakiem: Partnerstwo europejskie”.

Głównym celem, jaki stawia przed sobą Partnerstwo jest zachęta i wsparcie dla krajów członkowskich Unii w ich wysiłkach na rzecz stawienia czoła chorobie nowotworowej, tworząc ramy dla pozyskiwania i wymiany informacji, umiejętności i wiedzy specjalistycznej dotyczących profilaktyki i kontroli nowotworów, a także poprzez zaangażowanie zainteresowanych stron w całej Unii Europejskiej we wspólne działania. Jak wykazały istniejące znaczne różnice i dysproporcje w zachorowalności umieralności na nowotwory we Wspólnocie, współpraca na poziomie europejskim posiada znaczną wartość dodaną służącą skuteczniejszej profilaktyce i kontroli nowotworów.

Do zaproponowanych działań należą m.in.:

- **Zapobieganie rakowi poprzez promocję zdrowia i wczesne wykrywanie zachorowań**

Cele działania: zmniejszenie do 2013 r. obciążenia chorobami nowotworowymi przez objęcie 100 % populacji badaniami przesiewowymi w kierunku raka piersi, raka szyjki macicy oraz raka jelita grubego, zgodnie z wytycznymi Rady w sprawie badań przesiewowych w kierunku raka; objęcie badaniami 125 mln obywateli rocznie. Aby osiągnąć ten cel państwa członkowskie powinny wspierać szeroko zakrojone kampanie informacyjne dotyczące badań przesiewowych w kierunku raka, skierowane do ogółu społeczeństwa oraz do pracowników opieki zdrowotnej.

- **Stosowanie najlepszych podejść do opieki zdrowotnej w praktyce – określanie i rozpowszechnianie dobrych praktyk**

Cele działania: usuwanie dysproporcji w umieralności na nowotwory poddające się leczeniu, poprzez zmniejszanie różnic między państwami członkowskimi o najlepszych i najgorszych wynikach. Chociaż wyeliminowanie wszystkich istniejących różnic może nie być możliwe, Komisja uważa, że ich zmniejszenie o 70 % do 2020 r. jest możliwe, biorąc pod uwagę rozwój nauki oraz różne warunki panujące w różnych krajach, a także różne typy nowotworów. Cel ten wspierany będzie przez opracowanie wytycznych dla modeli najlepszych praktyk w opiece onkologicznej, biorąc pod uwagę kontekst krajowy, regionalny i lokalny.

- **Współpraca i koordynacja badań nad rakiem**

Cele działania: opracowanie skoordynowanego podejścia do badań nad rakiem w UE, zmierzającego do osiągnięcia do 2013 r. koordynacji jednej trzeciej badań ze wszystkich źródeł finansowania.

- Analiza porównawcza – zbieranie porównywalnych informacji niezbędnych dla polityki i działania

Cele działania: zapewnienie dokładnych i porównywalnych danych dotyczących zapadalności, zachorowalności, chorobowości, wyleczalności, przeżywalności i umieralności na nowotwory w UE do 2013 r.

Na poniższej stronie internetowej znajdują się informacje nt. Partnerstwa:

http://ec.europa.eu/health/ph_information/dissemination/diseases/cancer_partnership_en.htm

Ponadto, poniżej zamieszczam link do Komunikatu KE pt. „Walka z rakiem: Partnerstwo europejskie” - po polsku:

http://ec.europa.eu/health/ph_information/dissemination/diseases/docs/com_2009_291_pl.pdf

10. OCHRONA ZDROWIA - „Smakowita mieszanka”: nowa unijna kampania na rzecz zdrowego odżywiania dzieci

Unijna komisarz ds. rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, **Mariann Fischer Boel**, zainauguowała nową kampanię na rzecz zdrowego odżywiania dzieci w wieku szkolnym. Trzy objazdowe przedstawienia pod dźwięcznym hasłem „jedz, pij i ruszaj się!” ruszyły w trasę, która przebiega przez siedem państw europejskich, dając dzieciom okazję, by uczestniczyć w grach i innych formach aktywności, które mają nie tylko bawić, ale i uczyć. Komisja Europejska uruchamia przy tym interaktywną stronę internetową z konkursami i innymi imprezami, podporządkowanymi jednemu zasadniczemu celowi – kształtowaniu prawidłowych nawyków żywieniowych u dzieci. Dla wzmocnienia efektu, do współpracy zaproszono znakomitą belgijską tenisistkę Justine Henin i ośmioletniego pływaka, zdobywcę rekordu Guinnessa, Rosolino Cannio.

„Wystarczy się rozejrzeć, by dostrzec nagminny problem nadwagi wśród dzieci i młodzieży. Wniosek jest jasny: trzeba natychmiast coś z tym zrobić” – alarmuje Mariann Fischer Boel, piastująca stanowisko komisarza ds. rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich. „Akcje takie jak *Owoce w szkole* czy *Mleko w szkole* to już pewien postęp we właściwym kierunku, a kampania zdrowego żywienia niesie do wszystkich szkół przesłanie, że dobrze jest mieć kondycję.”

Z kolei **Androulla Vassiliou** – komisarz UE ds. zdrowia – dodała: „Kampania zdrowego żywienia wpisuje się w szersze starania na rzecz zwalczania otyłości wśród dzieci w ramach unijnej strategii odżywiania, aktywności fizycznej i zdrowia. Polityka unijna powinna wносить stały wkład w starania o umocnienie i wspieranie zdrowego otoczenia dla wszystkich obywateli.”

• Kontekst

Kampania na rzecz zdrowego odżywiania finansowana w całości z budżetu rolnego UE, będzie działała równolegle do unijnych programów „Owoce w szkole” i „Mleko w szkole”- stanowiących ważne inicjatywy na rzecz bardziej zrównoważonej diety oraz zdrowych nawyków żywieniowych wśród dzieci.

Kampania na rzecz zdrowego odżywiania niesie prosto do szkół przesłanie: Jedz, pij, i ruszaj się! Przez osiem tygodni przedstawienie będzie przemierzało Belgię, Francję, Wielką Brytanię, Irlandię, Estonię, Litwę i Polskę. Przedstawienie objazdowe ma odwiedzać po dwie szkoły dziennie – w sumie powinno zatem dotrzeć do około 18 tysięcy uczniów w 180 szkołach. Nadrzędne przesłanie kampanii brzmi: Odżywiaj się zdrowo, bo fajnie jest być w formie.

Równolegle do przedstawienia objazdowego na unijnej stronie internetowej poświęconej kampanii „Smakowita mieszanka” trwa ośmiotygodniowa, interaktywna gra polegająca na poszukiwaniu skarbu. Wszystkie dzieci w wieku od 8 do 15 lat mogą w niej konkurować o nagrody rzeczowe w postaci sprzętu sportowego.

Z niedawnego sondażu Eurobarometru wynika, że trzy czwarte respondentów „całkowicie zgadza się” z przekonaniem, dzieci z nadwagą jest dziś więcej niż pięć lat

temu. Faktycznie, w skali całej UE na nadwagę cierpi około 22 milionów dzieci, z czego 5 milionów dotkniętych jest otyłością.

Źródła bliższych informacji na ten temat:

Kampania „smakowita mieszanka” – strona internetowa:

ec.europa.eu/tasty-bunch

Program UE „Owoce w szkole”:

http://ec.europa.eu/agriculture/markets/fruitveg/sfs/index_en.htm

Program UE „Mleko w szkole”:

http://ec.europa.eu/agriculture/markets/milk/schoolmilk/index_en.htm

Unijny portal zdrowia publicznego – żywienie:

http://ec.europa.eu/health-eu/my_lifestyle/nutrition/index_en.htm

Unijna akcja „Zdrowie młodzieży”:

MEMO/09/326 i <http://health.europa.eu/youth>

11. ROLNICTWO - Komisja odzyskuje od państw członkowskich 214, 6 mln euro z wydatków na Wspólną Politykę Rolną

W wyniku decyzji przyjętej przez Komisję Europejską państwa członkowskie będą musiały zwrócić nienależnie wydaną kwotę w wysokości 214,6 mln euro. Pieniądze te powrócą do budżetu Wspólnoty z powodu nieprzestrzegania przepisów UE lub zastosowania nieodpowiednich procedur kontroli w zakresie wydatków na rolnictwo. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za wypłacanie kwot pomocy i kontrolę wydatków w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR), natomiast Komisja ma obowiązek zapewnić prawidłowe wykorzystanie środków przez państwa członkowskie.

Komentując powyższą decyzję, Mariann Fischer Boel, komisarz ds. rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, powiedziała: „Komisja wywiera presję w celu zagwarantowania możliwie najlepszej kontroli tego, w jaki sposób wydawane są te pieniądze. System działa lepiej niż kiedykolwiek, a my nadal będziemy dokładać starań, aby uczynić go jeszcze skuteczniejszym.”

• Główne korekty finansowe

Na mocy ostatniej decyzji zostaną odzyskane środki z Austrii, Belgii, Republiki Czeskiej, Niemiec, Hiszpanii, Finlandii, Francji, Wielkiej Brytanii, Grecji, Węgier, Irlandii, Włoch, Litwy, Malty, Niderlandów, Polski, Portugalii i Słowenii. Najistotniejsze korekty indywidualne dotyczą:

- kwot w wysokości **48,1 mln** oraz **22,9 mln euro** (za lata budżetowe 2007 i 2006), którymi obciążona została Francja za niedociągnięcia w kontrolach na miejscu oraz nieprawidłowe stosowanie sankcji w zakresie zasady wzajemnej zgodności;
- kwoty w wysokości **31,7 mln euro**, którą obciążona została Hiszpania za niedociągnięcia w kontrolach głównych i kontrolach pomocniczych oraz za nieprawidłowe stosowanie sankcji w sektorze produkcji oliwy z oliwek;
- kwoty w wysokości **16,6 mln euro**, którą obciążone zostały Niderlandy za niedociągnięcia w systemie identyfikacji działek rolnych, niski poziom kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu oraz niestosowanie sankcji;

- kwoty w wysokości **12,0 mln euro**, którą obciążone zostały Węgry za niedociągnięcia w systemie identyfikacji działek rolnych oraz nieprawidłowości w kontrolach dotyczących powierzchni;
- kwoty w wysokości **10,0 mln euro**, którą obciążona została Polska za niskiej jakości i niewystarczające ilościowo kontrole w odniesieniu do dwóch środków na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.
- Szczegółowe informacje objaśniające system corocznego rozliczania rachunków znajduje się w zestawieniu dotyczącym rozsądnego zarządzania budżetem rolnym „Managing the agriculture budget wisely”, dostępnym pod adresem: http://ec.europa.eu/agriculture/fin/clearance/factsheet_en.pdf.

Szczegółowe informacje na temat korekt indywidualnych w podziale na poszczególne państwa członkowskie i sektory zostały zamieszczone w załączonej tabeli (załączniki I i II).

Załącznik I

Rozliczenie rachunków EFRG i EFRROW

Decyzja 31: Korekty w podziale na poszczególne państwa członkowskie

<i>Odnosny sektor i przyczyna korekty</i>	<i>Kwota w mln EUR</i>
Austria	
Zasada wzajemnej zgodności: niedociągnięcia w systemie stosowania redukcji. nieprzestrzeganie rozporządzenia nr 796/2004 przez posiadaczy bydła i owiec	1.51
Belgia	
Audyt finansowy – certyfikacja: ekstrapolacja błędu losowego.	0.36
Republika Czeska	
Mleko w proszku przeznaczone do produkcji kazeiny: niewłaściwy termin pobrania próbek oraz nieodpowiednie przechowywanie produktu.	0.19
Niemcy	
Zasada wzajemnej zgodności: nieprzestrzeganie art. 47 rozporządzenia nr 796/2004.	0.08
Rozwój obszarów wiejskich: brak kontroli krzyżowych z centralną bazą danych zwierząt gospodarskich (w przypadku wniosków dot. środków rolno-środowiskowych), jeżeli warunkiem kwalifikowalności było ograniczenie gęstości obsady.	0.77
Audyt finansowy: nieprzestrzeganie terminów płatności.	0.06
Audyt finansowy: przekroczenie pułapów finansowych.	1.29
Nieprawidłowości: zwrot wynikający z nieprawidłowej korekty w ramach reguły 50/50.	-0.10
Hiszpania	
Premie za zwierzęta: brak kontroli na miejscu w trakcie pierwszego miesiąca chowu i ich ogólna niska jakość.	6.10

Oliwa z oliwek - pomoc produkcyjna: niedociągnięcia w zakresie kontroli głównych i pomocniczych, nieprawidłowe stosowanie sankcji.	31.74
Oliwa z oliwek wykorzystywana w produkcji konserwowanych środków spożywczych: niedociągnięcia w zakresie instrukcji kontrolnych i nadzoru sprawowanego przez agencję płatniczą w Galicji skutkujące niewłaściwym poziomem i ilością kontroli.	0.66
Rozwój obszarów wiejskich: niewystarczający poziom kontroli na miejscu i sprawozdań z kontroli. Sprawdzono jedynie dwa z zobowiązań w zakresie dobrych praktyk gospodarki rolnej.	1.75
Finlandia	
Premie za zwierzęta: nieprawidłowe wyliczenie sankcji w odniesieniu do krów mamek. Kontrole w 2003 r. rozpoczęte z opóźnieniem.	0.06
Francja	
Zasada wzajemnej zgodności: system stosowania redukcji i sankcji niezgodny z rozporządzeniem 796/2004. Niedociągnięcia w zakresie kontroli na miejscu.	70.97
Wielka Brytania	
Audyt finansowy: przekroczenie pułapów finansowych.	5.21
Audyt finansowy: nieprzestrzeganie terminów płatności.	5.73
Grecja	
Owoce i warzywa – przetwórstwo pomidorów: niedociągnięcia w kontrolach obszarowych, księgowych i administracyjnych.	1.52
Oliwa z oliwek - poprawa jakości oliwy z oliwek: przekroczenie pułapu finansowego.	0.34
Składowanie ryżu w magazynach państwowych: nieterminowe ważenie zapasów i ocena brakujących ilości, skutkujące nienależnymi kosztami składowania.	0.16
Audyt finansowy: przekroczenie pułapów finansowych.	10.59
Audyt finansowy: nieprzestrzeganie terminów płatności.	4.55
Węgry	
Pomoc obszarowa: niedociągnięcia w systemie LPIS-GIS, niedostateczny zakres kontroli GAEC.	12.01
Rozwój obszarów wiejskich: niewystarczające kontrole krzyżowe z bazą danych zwierząt.	0.14
Irlandia	
Zasada wzajemnej zgodności: nieprzestrzeganie art. 47 rozporządzenia nr 796/2004.	0.71
Włochy	
Refundacje wywozowe - cukier i izoglukoza: niedociągnięcia w kontrolach fizycznych, nienależne płatności za cukier przywieziony z Bałkanów.	1.34
Owoce i warzywa – przetwórstwo owoców cytrusowych: różne	3.54

niedociągnięcia w zakresie kontroli, w tym niewystarczający poziom przeprowadzonych kontroli administracyjnych, księgowych i kontroli na miejscu.	
Oliwa z oliwek wykorzystywana w produkcji konserwowanych środków spożywczych: niedociągnięcia w zakresie instrukcji kontrolnych i nadzoru skutkujące niewłaściwym poziomem i ilością kontroli.	0.57
Nieprawidłowości: zwrot wynikający z nieprawidłowej korekty w ramach reguły 50/50.	-0.04
Litwa	
Pomoc obszarowa: niedociągnięcia w systemie LPIS i kontrolach na miejscu, niedostateczny zakres kontroli GAEC.	2.37
Luksemburg	
Płatności bezpośrednie: błędne wyliczenie uprawnień w ramach jednolitych płatności obszarowych przy pomocy niewłaściwej średniej regionalnej.	0.004
Malta	
Audyt finansowy: przekroczenie pułapów finansowych.	0.02
Niderlandy	
Pomoc obszarowa: niedociągnięcia w systemie LPIS-GIS, w kontrolach administracyjnych i na miejscu, oraz w stosowaniu ustawowych sankcji.	16.63
Refundacje wywozowe: niewystarczająca ilość kontroli podmiany w urzędach celnych w okręgu Rotterdam.	9.74
Audyt finansowy: przekroczenie pułapów finansowych.	1.87
Polska	
Rozwój obszarów wiejskich: do końca 2005 r. nie przeprowadzono kontroli krzyżowych z bazą danych zwierząt. Niska jakość sprawozdań z kontroli. Nie wszystkie zobowiązania rolno-środowiskowe poddano kontroli. Brak sankcji.	10.04
Portugalia	
Audyt finansowy – certyfikacja: najprawdopodobniej błąd nadpłaty, błąd systematyczny.	8.59
Zasada wzajemnej zgodności: kontrole przeprowadzone po terminie.	0.73
Refundacje wywozowe - cukier i izoglukoza: w 2003 r. nie osiągnięto minimalnej ilości kontroli podmiany w dwóch urzędach celnych.	0.04
Rozwój obszarów wiejskich (towarzyszące środki obszarowe): niewłaściwy wybór próby do kontroli na miejscu oraz ograniczony zakres kontroli nie zapewniający skontrolowania minimalnego poziomu 5 % beneficjentów rocznie.	2.66
Słowenia	
Audyt finansowy: przekroczenie pułapów finansowych.	0.01
Audyt finansowy: nieprzestrzeganie terminów płatności.	0.01

RAZEM	214.60
--------------	---------------

Załącznik II

- **Rozliczenie rachunków EFRG i EFRROW**

Decyzja 31: Korekty w podziale na sektory

	<i>w mln EUR</i>
Pomoc obszarowa (Rośliny uprawne)	31.01
Premie za zwierzęta	6.16
Zasada wzajemnej zgodności	74.00
Refundacje wywozowe	11.12
Audyt finansowy	38.29
Owoce i warzywa	5.06
Nieprawidłowości	0.14
Mleko	0.19
Oliwa z oliwek	33.31
Składowanie w magazynach państwowych	0.16
Rozwój obszarów wiejskich	15.36
RAZEM	214.60

12. GOSPODARKA MORSKA - Unijna strategia na rzecz usprawnienia gospodarki morskiej na Morzu Śródziemnym

Komisja Europejska przedstawiła w dniu 11 września br. strategię mającą na celu sprostanie różnorodnym wyzwaniom związanym z gospodarką morską w basenie Morza Śródziemnego. Lepsza gospodarka morska ma stać się ważnym czynnikiem stymulującym bardziej zrównoważony rozwój w tym regionie, stanowiąc jednocześnie odpowiedź na kwestie będące przedmiotem wspólnych obaw. Rywalizacja o przestrzeń morską, zagrożenia dla bezpieczeństwa morskiego, degradacja środowiska, a także niekorzystne skutki zmian klimatu, wszystko to wskazuje na potrzebę bardziej skoordynowanego podejścia do gospodarki morskiej w regionie, obejmującego również współpracę z partnerami z rejonu Morza Śródziemnego nienależącymi do UE.

Unijny komisarz ds. gospodarki morskiej i rybołówstwa **Joe Borg** powiedział: „Opracowanie bardziej zintegrowanych procesów decyzyjnych w regionie Morza Śródziemnego będzie z pewnością korzystne dla wszystkich zainteresowanych stron i administracji. Powodzenie naszych działań, jeśli chodzi o zapewnienie pomyślnej i trwałej przyszłości gałęziom przemysłu morskiego oraz zachowanie środowiska morskiego w regionie Morza Śródziemnego, zależeć będzie od tego, jak wiele wysiłku

włożymy w usprawnienie gospodarki morskiej we wszystkich jej aspektach. UE musi działać na rzecz bardziej zintegrowanej i kompleksowej polityki morskiej w ramach samej Unii, jak również we współpracy ze wszystkimi naszymi sąsiadami”.

- **Stosowanie przekrojowych narzędzi zarządzania w rejonie Morza Śródziemnego**

Od czasu ustanowienia zintegrowanej polityki morskiej w 2007 r. opracowano i wypromowano szereg narzędzi wspierających gospodarkę morską, takich jak:

- **Morskie planowanie przestrzenne (MSP)**, służące lepszemu wykorzystaniu przestrzeni morskiej. Komisja zainicjowała badanie mające na celu ocenę możliwości zastosowania MSP w rejonie Morza Śródziemnego, którego kontynuacją będzie projekt testowy promujący współpracę transgraniczną w zakresie MSP.
- **Zintegrowane zarządzanie strefą przybrzeżną (ICZM)** obszarów nadmorskich oraz bardziej spójne podejście na granicy lądu i morza. Komisja opracuje internetowy wykaz najlepszych praktyk ze wszystkich basenów morskich oraz będzie dalej poszerzać bazę wiedzy w zakresie ICZM w rejonie Morza Śródziemnego w ramach siódmego programu ramowego UE.
- **Zintegrowane prace badawcze**, które Komisja będzie wspierać zgodnie z unijną strategią na rzecz badań morskich. W szczególności, w ramach siódmego programu ramowego, Komisja stworzy przekrojowe możliwości badawcze z myślą o potrzebach rejonu Morza Śródziemnego.
- **Zintegrowany system nadzoru morskiego** służący poprawie bezpieczeństwa na Morzu Śródziemnym. Sześć nadmorskich państw członkowskich UE przystąpiło już do projektu pilotażowego mającego na celu poprawę współpracy i wymiany informacji między krajowymi organami odpowiedzialnymi za monitorowanie i nadzór na morzu, co przyczyni się do bardziej spójnego nadzoru morskiego w całym rejonie Morza Śródziemnego.

- **Sprzysianie zintegrowanej gospodarce morskiej**

Wzmocniona współpraca między zainteresowanymi krajami w celu rozwiązywania wspólnych problemów stanowi dopiero połowę sukcesu. Decydenci muszą przejść od działań realizowanych w poszczególnych sektorach do kompleksowej polityki, która uwzględni powiązania między różnymi gałęziami gospodarki morskiej.

W związku z tym Komisja proponuje, aby:

- zachęcać zainteresowane strony i administracje w regionie do rozwiązywania spraw gospodarki morskiej w bardziej zintegrowany sposób oraz do zaangażowania się w proces ustalania priorytetów dla gospodarki morskiej;
- badać sposoby rozwijania dalszej współpracy między zainteresowanymi stronami i administracjami, zarówno w sektorach związanych z gospodarką morską, jak i w całym rejonie Morza Śródziemnego;
- pomagać śródziemnomorskim państwom członkowskim UE w wymianie najlepszych praktyk w zakresie zintegrowanej gospodarki morskiej, np. wykorzystując do tego wsparcie z istniejących funduszy unijnych przeznaczonych na współpracę terytorialną;
- uruchomić w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa pomoc techniczną dla krajów śródziemnomorskich nienależących do UE, które są

- zainteresowane wdrożeniem bardziej zintegrowanego podejścia do gospodarki morskiej;
- sprzyjać ratyfikacji i realizacji Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS);
 - ustanowić grupę roboczą ds. zintegrowanej polityki morskiej, skupiającą kraje basenu Morza Śródziemnego, w celu promowania dialogu i współpracy z partnerami z rejonu Morza Śródziemnego nienależącymi do UE.
 - wzmacniać wielostronną współpracę międzysektorową, zarówno poprzez konkretne badania, jak i lepszy przegląd istniejących porozumień międzynarodowych i regionalnych, regulujących kwestie gospodarki morskiej w rejonie Morza Śródziemnego.

13. RYBOŁÓWSTWO - Komisja przedstawia wniosek w sprawie uprawnień do połowów w Morzu Bałtyckim na rok 2010

Komisja Europejska przedstawiła 2 września br. wniosek dotyczący uprawnień do połowów dla stad ryb w Morzu Bałtyckim na 2010 r. Z opinii naukowych wynika, że stada dorsza odnawiają się, ale stan zachodniego stada śledzia nadal wzbudza zaniepokojenie. Na podstawie opinii naukowych oraz zgodnie z komunikatem dotyczącym uprawnień do połowów na 2010 r. i wieloletnim planem dotyczącym zasobów dorsza w Morzu Bałtyckim, Komisja proponuje zwiększyć uprawnienia do połowów dla dorsza w Morzu Bałtyckim o 15 proc. dla stada wschodniego i o 9 proc. dla stada zachodniego. W odniesieniu do zachodniego stada śledzia Komisja proponuje zmniejszyć uprawnienia do połowów o 21 proc. Wniosek dotyczący uprawnień do połowów zostanie poddany dyskusji na październikowym posiedzeniu Rady ds. Rybołówstwa.

Komisarz ds. gospodarki morskiej i rybołówstwa, Joe Borg, powiedział: „Przyrost zasobów dorsza w Morzu Bałtyckim świadczy o tym, że przyjęty przez nas plan odbudowy stad działa. Dzięki ścisłemu przestrzeganiu planu dotyczącego zasobów dorsza umożliwiliśmy odnowienie się tych zasobów w Morzu Bałtyckim. O przestrzeganiu planu, jak również o stosowaniu dalszych koniecznych środków, musimy pamiętać również w latach, gdy stada są bogate. Chociaż do tej pory poziom odrzutów w Morzu Bałtyckim był niski, dostajemy informacje, że praktyka ta może stać się częstsza. Dlatego, zgodnie ze stanowiskiem Komisji na temat odrzutów, proponujemy wprowadzić zakaz selekcji jakościowej na przyszły rok.

Jeśli chodzi o śledzie, odnotowujemy długoterminowy spadek zasobów, o czym świadczy między innymi fakt, że liczba narybku maleje co roku. W chwili obecnej jest to zaledwie czwarta część dawnych zasobów. Aby zapobiec przeławianiu i wyrównać straty spowodowane słabym przyrostem niezbędne jest znaczne ograniczenie uprawnień do połowów.”

Wnioski Komisji uwzględniają najnowsze zalecenia Międzynarodowej Rady Badań Morze (ICES) oraz opinię działającego w ramach Komisji Komitetu Naukowo-Technicznego i Ekonomicznego ds. Rybołówstwa (STECF), a także odzwierciedlają poglądy zainteresowanych stron, w szczególności Regionalnego Komitetu Doradczego ds. Morza Bałtyckiego.

- **Stada dorsza**

Komisja proponuje zwiększyć o 15 proc. całkowite dopuszczalne połowy (TAC) wschodniego stada dorsza bałtyckiego, tj. z 44 580 do 51 267 ton, oraz o 9 proc. całkowite dopuszczalne połowy zachodniego stada dorsza bałtyckiego - z 16 337 do 17 700 ton. We wschodnim stadzie dorsza odnotowano znaczny przyrost oraz skuteczniejsze wdrażanie planu wieloletniego. Z kolei stan stada zachodniego, po kilku latach słabego przyrostu i nieprzestrzegania planu, ulega obecnie powolnej poprawie. Proponowane zwiększenie TAC jest zgodne z założeniami planu wieloletniego, którego celem jest ustalenie zrównoważonej śmiertelności połowowej w perspektywie długoterminowej.

- **Śledź**

Zasoby zachodniego stada śledzia uległy dalszemu zmniejszeniu, do czego przyczyniło się ustalenie TAC na 2009 r. na poziomie przekraczającym poziom wynikający z opinii naukowych. Liczebność tegorocznego narybku kształtuje się na poziomie 25 proc. wieloletniej średniej. Stado to miesza się ze stadem z Morza Północnego, w którym przyrost jest również słaby, dlatego też ważne jest przyjęcie wspólnego podejścia do zarządzania tymi dwoma stadami.

Uwzględniając sytuację ekonomiczną sektora Komisja proponuje obniżyć TAC dla stada zachodniego o 21 proc. z 27 176 do 21 469 ton. Przyrost pozostałych zasobów ryb pelagicznych także malał, w związku z czym konieczne jest ograniczenie TAC. W związku z tym Komisja proponuje zmniejszyć o 15 proc. uprawnienia do połowów centralnego stada śledzia (z 143 609 do 122 068 ton) i szprota (z 399 953 do 339 960 ton).

- **Łosoś**

Biorąc pod uwagę malejącą liczbę młodych łososi w Morzu Bałtyckim oraz złą sytuację niektórych stad rzecznych poławianych w obrębie stad mieszanych w basenie głównym, TAC w basenie głównym zmniejszono o 15 proc. W przypadku Zatoki Fińskiej nie zaproponowano TAC, jako że w tym obszarze problem musi zostać rozwiązany głównie za pomocą krajowych środków dotyczących wód śródlądowych. Komisja poruszy tę kwestię w dyskusjach z zainteresowanymi państwami członkowskimi, w kontekście przygotowywanego obecnie planu zarządzania zasobami łososa bałtyckiego.

- **Przydatne strony internetowe:**

Mapa: stada dorsza w Morzu Bałtyckim

http://ec.europa.eu/fisheries/press_corner/press/map_baltic_en.pdf

14. OCHRONA KONSUMENTÓW - Komisja krytykuje w swoim sprawozdaniu niejasny system opłat bankowych

W opublikowanym w dniu 22 września br. sprawozdaniu Komisji Europejskiej na temat detalicznych usług finansowych wskazano na narastanie problemów związanych ze sposobem informowania konsumentów i udzielania im porad przez

banki. Konkretnie kwestie dotyczą informacji, które w wielu przypadkach są trudne do zrozumienia, niejasnych opłat bankowych, a także problemów w zakresie doradztwa i niskiego wskaźnika przechodzenia do innych banków. Sprawozdanie przedstawia strukturę kosztów prowadzenia rachunków bieżących jako „bardzo mało przejrzystą i prawie uniemożliwiającą klientom określenie kosztów i porównanie różnych ofert”. W przypadku 66 % badanych banków opłaty były tak niezrozumiałe, że eksperci, którzy opracowywali sprawozdanie, musieli skorzystać z dodatkowych wyjaśnień banku, aby ustalić rzeczywiste koszty prowadzenia rachunku. Austria, Francja, Włochy i Hiszpania odnotowują wiele niedociągnięć w zakresie przejrzystości i należą do najdroższych krajów pod względem opłat za rachunki bankowe. Rynek UE charakteryzuje się rozdrobnieniem, a tym samym pozbawia konsumentów korzyści płynących z rynku wewnętrznego UE. W latach 2007-2008 jedynie 9 % konsumentów UE przeniosło rachunki bieżące do innych banków.

Meglana Kuneva, komisarz UE ds. konsumentów, powiedziała: „Banki detaliczne nie dbają o konsumentów. Istnieje wiele dowodów na to, że podstawowe zasady dotyczące konsumentów nie są przestrzegane. Problemy dotyczą skomplikowanej polityki cenowej, ukrytych opłat oraz niejasnych i niepełnych informacji. Banki muszą zaprowadzić porządek w swoich oddziałach i dokonać przemiany kulturowej w sposobie traktowania klientów. Władze państw członkowskich powinny wypełnić swoje zobowiązania w egzekwowaniu unijnych przepisów dotyczących konsumentów”.

Charlie McCreevy, komisarz ds. rynku wewnętrznego, stwierdził: „Monitoring rynku konsumentów pokazuje problemy, z którymi borykają się konsumenci przy załatwianiu spraw związanych z detalicznymi produktami finansowymi i usługami. Komisja jest zdecydowana znaleźć rozwiązanie dla tych problemów. Oznacza to wprowadzenie zasady przejrzystości, obejmującej zrozumiałe i porównywalne informacje, oraz ustanowienie podstawowych reguł dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej. Działania te nabierają coraz większego znaczenia w warunkach nieustannie odczuwanego przez europejskich obywateli skutków kryzysu gospodarczego”.

- **Sprawozdania**

W następstwie ogłoszenia tablicy wyników dla rynków konsumenckich w 2008 r. Komisja opublikowała dokument roboczy zatytułowany „Działania następcze w sektorze detalicznych usług finansowych podjęte w związku z ogłoszeniem tablicy wyników dla rynków konsumenckich” wraz z niezależną analizą opłat bankowych, które dotyczą kosztów prowadzenia rachunków w 224 bankach oraz obejmują średnio 81 % rynku UE.

- **Wyniki**

- 1. Niejasne opłaty bankowe**

- **Struktura opłat związanych z rachunkami bieżącymi jest często niejasna.** Prawie jedna trzecia respondentów nie jest w stanie porównać ofert w zakresie rachunków bieżących.
- **Informacje dostępne w internecie na temat cen nie są wyczerpujące.** W dwóch na trzy przypadki (66%) eksperci, którzy opracowywali sprawozdanie na temat

opłat bankowych, musieli ponawiać kontakty z bankami, aby uzyskać wyjaśnienia dotyczące opłat. Nawet po takich interwencjach, w wielu sytuacjach banki udostępniły tylko ustne informacje na temat opłat, lecz odmówiły przekazania cenników. Około 10% banków posiadało znikome informacje lub nie dysponowało żadnymi wyjaśnieniami dotyczącymi cen na swoich stronach internetowych, a 33 % banków przedstawiało niepełne informacje na temat opłat.

- **W niektórych krajach UE konsumenci płacą o wiele więcej za prowadzenie rachunków bieżących niż w innych krajach.** Koszty prowadzenia rachunków o średnim poziomie wykorzystania wahają się od 253 EUR we Włoszech do zaledwie 27 EUR w Bułgarii. W przypadku częstych użytkowników różnica jest jeszcze wyraźniejsza: od maksymalnie 831 EUR we Włoszech do jedynie 28 EUR w Bułgarii. Austria, Francja, Włochy i Hiszpania odnotowują wiele niedociągnięć w zakresie przejrzystości i należą do najdroższych krajów pod względem usług bankowych. W Bułgarii, Holandii, Belgii i Portugalii koszty prowadzenia rachunków bieżących są najniższe.
- Konsumenci w krajach o niejasnej strukturze cenowej ponoszą zazwyczaj wyższe koszty rachunków bankowych.

2. Informacje i doradztwo

- W wielu przypadkach konsumenci uznają uzyskiwane przed zawarciem umowy informacje za trudne do zrozumienia. **Niezrozumiałe i niewystarczające informacje** stanowią główną przeszkodę w transgranicznym nabywaniu usług finansowych.
- 79 % obywateli UE domaga się **jasnych, porównywalnych i znormalizowanych informacji**, jak przewidziano na przykład w nowej dyrektywie w sprawie kredytów konsumenckich.
- Coraz więcej jest dowodów na to, iż konsumenci często nie otrzymują odpowiedniej porady na temat usług finansowych. Przykładowo, dane z Niemiec wskazują, że konsumenci kończą 50-80% wszystkich długoterminowych inwestycji przedwcześnie z powodu **niewłaściwych porad**, co doprowadza do strat szacowanych na 20-30 mld EUR rocznie.
- Sprzedawcy produktów finansowych **nie zawsze posiadają wystarczającą wiedzę** na temat tych produktów, aby móc skutecznie doradzić konsumentom. Pracownicy bankowi mogą często znajdować się w sytuacji nieuniknionego **konfliktu interesów**.

3. Przechodzenie do innych banków

W przypadku rachunków bieżących wskaźnik przechodzenia do innych banków **wynosi jedynie 9% dla lat 2007-2008 i jest niski** w porównaniu, na przykład, z 25 % w odniesieniu do ubezpieczeń samochodowych.

- **Perspektywy**

Omówione przykłady zostaną wykorzystane w trwających pracach dotyczących detalicznych usług finansowych, których rozpoczęcie zostało ogłoszone przez Komisję w komunikacie „Realizacja europejskiego planu naprawy” z marca 2009 r. Unijna dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych zakazuje praktyk wprowadzających w błąd konsumentów i utrudniających dokonanie wyboru, takich jak m.in. pomijanie informacji związanych z rachunkami bankowymi lub podawanie informacji tak niejasnych, że zwyczajny konsument nie jest w stanie ustalić ceny. Państwa członkowskie są zobowiązane do egzekwowania tych przepisów w sektorze usług finansowych. Wspólne (dobrowolne) zasady sektorowe mające na celu ułatwienie przenoszenia rachunków do innych banków wchodzi w życie z dniem 1 listopada 2009 r. Komisja będzie dokładnie monitorować wdrażanie tych środków.

Sprawozdanie: http://ec.europa.eu/consumers/rights/fin_serv_en.htm

15. OCHRONA KONSUMENTÓW - UE inwestuje w tworzenie niezależnych konsumenckich czasopism oraz stron internetowych na Cyprze, w Czechach, Polsce, Rumunii, Słowenii i na Węgrzech

W wyniku trzyletniego projektu UE współfinansowanego przez Komisję Europejską konsumenci na Cyprze, w Czechach, Polsce, Rumunii, Słowenii i na Węgrzech mają teraz dostęp do konsumenckich czasopism i stron internetowych publikujących wyniki niezależnych testów porównawczych produktów konsumpcyjnych. W dniu 3 września br. w Brukseli opublikowano ostateczne rezultaty programu, w tym także pięć przykładowych analiz produktów oraz aktualne dane dotyczące nakładu czasopism. W ciągu trzech lat w ramach tego unijnego programu współfinansowano łącznie 18 testów porównawczych przeprowadzanych na użytek organizacji konsumenckich i obejmujących szeroką gamę produktów codziennego użytku - od pralek po cyfrowe aparaty fotograficzne, telefony komórkowe, odkurzacze, urządzenia przytrzymujące dla dzieci, środki piorące, emulsje do opalania, przenośne odtwarzacze muzyczne i odbiorniki telewizyjne. Celem programu jest zapewnienie organizacjom konsumenckim finansowania, szkoleń i specjalistycznej wiedzy, tak aby umożliwić im przeprowadzanie testów produktów i publikowanie ich wyników w czasopismach konsumenckich.

Meglana Kunewa, komisarz UE ds. konsumentów, powiedziała: „Chodzi o to, by udostępnić nowym konsumentom najpotężniejszą broń, którą mogą dysponować: wiedzę. Mam na myśli wiedzę na temat jakości, bezpieczeństwa i wartości lub ceny produktów, które kupują każdego dnia. Cieszę się, że konsumenci w kolejnych sześciu krajach mogą teraz zasięgnąć porady z wiarygodnego źródła, żeby dokonać korzystnego zakupu.” Komisarz dodała: „Obrońcy praw konsumentów w Europie od lat jednoczyli się w wysiłkach, by uzyskać niezależne i wiarygodne wyniki badań produktów, które obecnie są dostępne dla większej grupy europejskich konsumentów.”

Breda Kutin, wydawca słoweńskiego czasopisma konsumenckiego *VIP*, wyjaśniła: „Konsumenci z nowych państw członkowskich są nadal często przytłoczeni różnorodnością produktów i szerszą ofertą, którą zawdzięczają otwartym rynkom europejskim. Zrzeszenia konsumentów i ich publikacje mają do wykonania ważne zadanie, polegające na doradzaniu, jak nabyć dobry produkt wart swojej ceny, szczególnie teraz, gdy sytuacja gospodarcza jest trudna.”

W ramach projektu testowano rozmaite produkty, od elektroniki użytkowej po emulsje do opalania i środki piorące. Do programu włączono krajowe marki pochodzące z tych sześciu państw, tak aby wyniki odnosiły się do ich rynków wewnętrznych, a także w celu sprawdzenia, czy występują różnice w jakości.

„Ogólnie rzecz biorąc, warto zauważyć, że jakość takich produktów jak urządzenia i sprzęt elektroniczny jest przeważnie podobna w całej UE, z kilkoma zaskakującymi wyjątkami”, skomentował **Guido Adriaenssens** z Międzynarodowej Organizacji Badań i Testów Konsumentkich (ang. *International Consumer Research and Testing* - ICRT). „A zatem konsumenci w krajach takich jak Polska mają żywotny interes w tym, by zapoznać się z wynikami testów.”

- **Projekt**

Trwający trzy lata projekt miał pomóc założyć lub ulepszyć istniejące konsumenckie czasopisma i strony internetowe w nowych państwach UE, udostępniając wiedzę na temat badań rynku, doboru prób, oceny wyników testów a także publikacji i wprowadzania na rynek czasopism i stron internetowych.

Aby to osiągnąć zawiano partnerstwa pomiędzy zrzeszeniami konsumentów z szerokim doświadczeniem w przeprowadzaniu testów konsumenckich (z Belgii, Danii, Francji, Holandii, Irlandii, Niemiec i Zjednoczonego Królestwa) i nowymi państwami członkowskimi.

Projekt powstał z inicjatywy ICRT oraz Europejskiej Organizacji Konsumentów i trwał trzy lata od września 2006 r. Jego całkowity koszt wyniósł ponad 5 mln EUR, z czego ponad 1,6 mln EUR stanowił wkład Komisji Europejskiej.

Koszty przeprowadzania laboratoryjnych badań porównawczych i testów produktów konsumenckich są bardzo wysokie. Główne zrzeszenia konsumentów w Europie Zachodniej z powodzeniem korzystają jednak ze wspólnej puli testów, za które odpowiedzialna jest patronacka organizacja ICRT. Następnie wysyłają wyniki do swoich członków lub subskrybentów i nie muszą korzystać z reklamy czy wsparcia sponsorów, dzięki czemu mogą zachować niezależność. Bez pomocy z zewnątrz na rozwinięcie działalności organizacje konsumentów w nowych krajach UE nie miałyby środków ani specjalistycznej wiedzy, by uczestniczyć w niezależnych badaniach i testach, a także by tworzyć rentowne czasopisma i strony internetowe informujące konsumentów o wynikach testów.

- **Kolejne kroki**

Projekt przygotował uczestniczące w nim zrzeszenia konsumentów do przeprowadzania i wprowadzania na rynek porównawczych testów produktów. Teraz oczekuje się, że będą one funkcjonować niezależnie w ramach członkostwa w sieci ICRT oraz jako podmioty świadczące profesjonalną, opartą na subskrypcji usługę dla konsumentów.

- **Więcej informacji**

Wyniki wybranych najnowszych testów produktów dla sześciu krajów są dostępne na życzenie dla przedstawicieli prasy (zob. dane teleadresowe poniżej). Obejmują one pięć kategorii produktów: telefony komórkowe, przenośne odtwarzacze muzyczne, pralki, odkurzacze i środki piorące. Pełen dostęp do wszystkich wyników testów jest usługą płatną oferowaną przez krajowe organizacje konsumentów uczestniczące w projekcie.

Zrzeszenia konsumentów, czasopisma i strony internetowe publikujące wyniki testów
http://ec.europa.eu/consumers/empowerment/cons_tests_en.htm

Międzynarodowa Organizacja Badań i Testów Konsumentekich (*International Consumer Research and Testing*)
<http://www.international-testing.org/index.html>

Europejska Organizacja Konsumentów (BEUC)
www.beuc.eu

16. OCHRONA KONSUMENTÓW - UE podejmuje zdecydowane działania przeciw portalom internetowym sprzedającym sprzęt elektroniczny

Komisarz ds. konsumentów UE **Meglana Kunewa** ogłosiła w dniu 9 września br. wyniki przeprowadzonego w całej UE dochodzenia dotyczącego reklam wprowadzających w błąd oraz nieuczciwych praktyk stosowanych przez portale internetowe sprzedające sprzęt elektroniczny. W badaniu wzięło udział 26 państw członkowskich UE oraz Norwegia i Islandia. Dochodzenie objęło 369 stron internetowych sprzedających sześć najbardziej popularnych urządzeń elektronicznych w UE – aparaty cyfrowe, telefony komórkowe, przenośne odtwarzacze muzyczne, odtwarzacze DVD, sprzęt komputerowy i konsole do gier. Wśród stron internetowych znalazło się 200 największych portali sprzedających sprzęt elektroniczny oraz ponad 100 portali, które zostały wybrane z powodu skarg klientów. Z przeprowadzonych w maju kontroli wynika, że 55% skontrolowanych stron internetowych wykazuje nieprawidłowości, zwłaszcza odnośnie do wprowadzających w błąd informacji dotyczących praw konsumenta, błędnych informacji odnośnie do całkowitego kosztu produktu lub niepełnych danych kontaktowych sprzedawcy. Po początkowych kontrolach, przeprowadzonych przez organy krajowe, nastąpi obecnie etap egzekwowania, podczas którego organy te skontaktują się z przedsiębiorstwami, wzywając je do usunięcia nieprawidłowości na stronach internetowych lub do wyjaśnienia swego stanowiska. Nazwy stron internetowych, które zostały objęte dochodzeniem, zostały opublikowane na pierwszym etapie przez trzy kraje – Islandię, Łotwę i Norwegię.

Meglana Kunewa, komisarz UE ds. ochrony konsumentów, powiedziała: „Celem naszych działań stały się portale internetowe sprzedające sprzęt elektroniczny, gdyż wiem, z napływających do mnie e-maili oraz z ilości skarg otrzymywanych przez Europejskie Centra Konsumentekie, że strony te są prawdziwym problemem dla konsumentów. Odkryliśmy, że ponad połowa sprzedawców detalicznych sprzedających w internecie sprzęt elektroniczny wprowadza konsumentów w błąd. Problem ten ma ogólnoeuropejski zakres i takie też rozwiązanie należy znaleźć. W przeciągu najbliższych miesięcy trzeba będzie wiele pracy, aby uzdrowić ten sektor, ale europejskim konsumentom się to należy.”

- **Rynek urządzeń elektronicznych**

Wartość internetowej sprzedaży detalicznej sprzętu elektronicznego w Europie wynosi ok. 6,8 mld EUR (2007 r.), i prawie jeden konsument na czterech w UE, który kiedykolwiek dokonał zakupów przez Internet, nabył sprzęt elektroniczny (w tym aparat fotograficzny). Ponad jedna trzecia skarg odnośnie do sprzedaży internetowej, które wpłynęły w 2007 r. do Sieci Europejskich Centrów Konsumentkich, dotyczyła zakupu urządzeń elektronicznych.

- **Akcja „przeszukanie”**

W maju 2009 r. krajowe organy wykonawcze (koordynowane przez Komisję Europejską) przeprowadziły kontrole stron internetowych sprzedających urządzenia elektroniczne pod kątem zgodności z trzema podstawowymi aktami prawa konsumentów w UE: dyrektywą o sprzedaży na odległość, dyrektywą o handlu elektronicznym oraz dyrektywą o nieuczciwych praktykach handlowych.

Działania skupiły się na trzech kluczowych aspektach:

- **1. Dane kontaktowe sprzedawcy:** Zgodnie z prawem UE informacje dotyczące nazwy sprzedawcy, adresu siedziby i adresu e-mail powinny być pełne.
- **2. Jasna informacja o ofercie cenowej (pełna cena i jasny opis produktu):** Zgodnie z europejskim prawem konsumenckim sprzedawca internetowy musi dostarczyć jasnej informacji o cechach produktu oraz o jego pełnej cenie (zawierającej podatki), wszelkich dodatkowych kosztach dostawy i warunkach płatności. Ostateczna cena musi zgadzać się z ceną podaną w informacji przed zakupem.
- **3. Jasne informacje o prawach konsumenta:** Zgodnie z prawem UE, konsument musi otrzymać informację o unijnym „prawie do zwrotu”, tj. o prawie odesłania towaru zakupionego na odległość w przeciągu min. 7 dni bez podawania powodu. W czasie dochodzenia sprawdzono również dokładność dodatkowych informacji dotyczących praw konsumenta, np. gwarancji czy zwrotu pieniędzy.

- **Wyniki**

Wyniki przeprowadzonej akcji przedstawiają się w następujący sposób:

55% z 369 skontrolowanych stron internetowych wykazało nieprawidłowości, które są nadal badane. W przypadku 13% stron, które wykazały nieprawidłowości, konieczna będzie współpraca transgraniczna organów krajowych. Do najczęstszych problemów zaliczały się:

- **Wprowadzające w błąd informacje dotyczące praw konsumenta (66% stron internetowych wykazujących nieprawidłowości).** Kupujący albo nie byli wcale informowani, albo zostali źle poinformowani o „prawie do zwrotu” – prawie do anulowania zamówienia wykonanego na odległość w przeciągu min. 7 dni i zwrotu produktu bez podawania przyczyny. Na stronie znajduje się przykładowo informacja, że sprzedawca nie przyjmuje zwrotów lub że zwrot pieniędzy może

jedynie nastąpić w formie bonu na zakupy a nie gotówki. W innych przypadkach konsumenci zostali wprowadzeni w błąd odnośnie do prawa do naprawy lub wymiany wadliwego produktu w przeciągu dwóch lat od daty zakupu (zostali poinformowani, na przykład, że takie prawo przysługuje im przez rok).

- **Wprowadzające w błąd informacje dotyczące pełnej ceny (45% stron internetowych wykazujących nieprawidłowości).** Przykładowo, brakowało informacji o dodatkowych kosztach dostawy lub były one trudne do znalezienia. Koszty te dorzucano dopiero na ostatnim etapie płatności. Inne strony internetowe z kolei obiecywały „darmowe dostawy” lub transakcje zawierające wszelkie koszty, nawet jeśli koszty dostawy były faktycznie naliczone.
- **Brakujące lub niepełne dane kontaktowe sprzedawcy (33% stron internetowych wykazujących nieprawidłowości).** Brakowało danych dotyczących nazwy sprzedawcy, adresu siedziby lub adresu e-mail, lub były one niepełne. W związku z tym nie można się było skontaktować ze sprzedawcą w przypadku problemów.

- **Jaki będzie następny krok?**

Krajowe organy skontaktują się ze sprzedawcami i poproszą o wyjaśnienie lub skorygowanie stwierdzonych problemów. Niezastosowanie się do dostosowania stron internetowych do przepisów może prowadzić do podjęcia kroków prawnych, których następstwem będą grzywny, a nawet zamknięcie serwisu. Ogólnoeuropejskie wyniki egzekwowania zostaną przedstawione przed pierwszą połową 2010 r.

Wybrane „dobre” i „złe” adresy internetowe sprzedające sprzęt elektroniczny:

http://ec.europa.eu/consumers/enforcement/sweep/electronic_goods/index_en.htm

17. OCHRONA KONSUMENTÓW I ZDROWIA - UE podejmuje działania na rzecz ograniczenia szkodliwości hałasu, którego źródłem są przenośne odtwarzacze muzyczne

Komisja Europejska podjęła w dniu 28 września br. korzystną dla konsumentów decyzję, w wyniku której nowe ustawienia domyślne głośności w przenośnych odtwarzaczach muzycznych będą na bezpiecznym dla zdrowia poziomie, a same urządzenia opatrzone zostaną wyraźnymi ostrzeżeniami przed szkodliwością długotrwałego słuchania dźwięków o wysokim poziomie natężenia. W październiku 2008 r. Komitet Naukowy UE (SCENIHR)⁴ ostrzegł, że słuchanie głośnej muzyki z przenośnych odtwarzaczy muzycznych przez dłuższy czas może prowadzić do trwałego uszkodzenia słuchu. Na bezpowrotną utratę słuchu narażonych jest 5-10% użytkowników. Dotyczy to osób, które zazwyczaj słuchają głośnej muzyki ponad godzinę dziennie. Szacuje się, że zagrożenie to może dotyczyć nawet 10 milionów obywateli UE. Komisja Europejska zleciła dziś organizacji CENELEC (organ normalizacyjny UE) opracowanie nowych technicznych norm bezpieczeństwa.

⁴ Komitet Naukowy ds. Pojawiających się i Nowo Rozpoznanych Zagrożeń dla Zdrowia.

Komisarz UE ds. konsumentów **Meglana Kunewa** powiedziała: „Głośność w odtwarzaczu MP3 można z łatwością podwyższyć do szkodliwego poziomu, szczególnie na ruchliwej ulicy czy w środkach transportu publicznego. Wykazano, że w szczególności młodzi ludzie, którzy czasem przez wiele godzin w tygodniu słuchają głośnej muzyki, nie mają pojęcia, że narażają swój słuch. Uszkodzenie narządu słuchu może ujawnić się po latach, a wtedy jest już za późno. Nowe normy wprowadzają niewielkie zmiany techniczne, dzięki którym normalne użytkowanie odtwarzaczy zgodnie z ustawieniami domyślnymi jest bezpieczne. Konsumentom, jeśli zechcą, mogą nastawić głośność powyżej poziomu domyślnego, ale otrzymają wówczas wyraźne ostrzeżenie o ryzyku, jakie podejmują.”

Bridget Cosgrave, dyrektor generalna organizacji DIGITALEUROPE, powiedziała: „Bezpieczeństwo konsumentów jest dla sektora technologii cyfrowych sprawą najwyższej wagi. W DIGITALEUROPE z zadowoleniem przyjmujemy podejście Komisji Europejskiej, która opracowuje normy w procesie opartym na nauce. Użytkownicy muszą otrzymywać dokładne informacje, żeby podejmować świadome decyzje dotyczące sposobu słuchania muzyki. DIGITALEUROPE chętnie podejmie współpracę z Komisją Europejską i organami normalizacyjnymi dla dobra konsumentów.”

- **Obecne przepisy**

Unijne normy nie określają obecnie maksymalnego poziomu dźwięku ani nie zawierają wymogów dotyczących specjalnego oznakowania w odniesieniu do poziomu głośności, wymagają natomiast umieszczania w instrukcji użytkownika ostrzeżenia dotyczącego szkodliwych efektów narażenia na zbyt wysoki poziom natężenia dźwięku.

- **Nowe propozycje – zlecenie opracowania nowych norm bezpieczeństwa**

Zlecenie zaproponowane przez Komisję Europejską i 27 państw członkowskich obejmuje wszystkie przenośne odtwarzacze muzyczne i telefony komórkowe z funkcją odtwarzania muzyki. Przewiduje ono, iż:

- **Domyślne ustawienia głośności będą na bezpiecznym dla zdrowia poziomie.**

W zleceniu nie wskazano konkretnych rozwiązań technicznych, żeby nie hamować innowacyjności w sektorze. Producenci zobowiązani są jednak zadbać o to, by ustawienia domyślne dla normalnego użytkownika były zgodne z wymogami bezpieczeństwa.

W mandacie jasno określono, że bezpieczne użytkowanie zależy od czasu słuchania i poziomu głośności. Przy poziomie 80 dB(A) czas słuchania nie powinien przekraczać 40 godzin tygodniowo. Dźwięków o natężeniu 89 dB(A) nie należy słuchać dłużej niż 5 godzin tygodniowo.

Określone powyżej bezpieczne poziomy głośności zostaną wprowadzone do odtwarzaczy jako ustawienia domyślne. Wyższe wartości są dozwolone, pod warunkiem, że użytkownik wybierze je świadomie i zostanie w rzetelny sposób poinformowany o zagrożeniu.

- **Produkty zostaną opatrzone odpowiednimi ostrzeżeniami skierowanymi do konsumentów, dotyczącymi zagrożeń oraz sposobów ich unikania**, m. in. w sytuacji, gdy oryginalny zestaw słuchawek został zastąpiony innym modelem, przez co niebezpiecznie zwiększył się poziom natężenia dźwięku. W zleceniu nie narzucono formy dla tego rodzaju ostrzeżeń. Producenci mogą np. umieścić informację na etykiecie bądź wyświetlić ją na ekranie. Jaki będzie następny krok?

Normy unijne są opracowywane przez CENELEC (organ normalizacyjny UE) w procesie, w którym uczestniczą naukowcy, grupy producentów i konsumentów oraz inne zainteresowane podmioty. Procedura może trwać do dwóch lat. Normy UE nie są obowiązkowe. Jeśli jednak nowa norma zostanie zatwierdzona przez Komisję Europejską i opublikowana w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, staje się w danym sektorze powszechnym standardem. Produkty spełniające takie normy są uznawane za bezpieczne – producenci, którzy ich nie stosują, muszą poddawać swoje produkty niezależnym, kosztownym testom. Nowe normy bezpieczeństwa będą dotyczyły jedynie urządzeń wyprodukowanych w przyszłości.

- **Co mogą zrobić konsumenci?**

Użytkownicy przenośnych odtwarzaczy muzycznych już teraz mogą podjąć bardzo konkretne środki ostrożności, takie jak sprawdzenie swoich urządzeń pod kątem ustawienia niższej maksymalnej głośności. Mogą również ściszyć swój odtwarzacz i zadbać o to, aby nie używać go zbyt długo, mając na uwadze zdrowie narządu słuchu.

- **Kontekst**

W ostatnich latach sprzedaż przenośnych odtwarzaczy muzycznych gwałtownie wzrosła, szczególnie w przypadku odtwarzaczy MP3. Szacuje się, że ogółem w UE od 50 do 100 mln osób może korzystać z takich urządzeń każdego dnia. W ostatnich czterech latach sprzedaż wszystkich rodzajów przenośnych odtwarzaczy muzycznych wyniosła między 184 a 246 mln sztuk, a w przypadku odtwarzaczy MP3 liczby kształtują się na poziomie 124-165 mln sztuk. W całej Unii wiele milionów ludzi używa codziennie przenośnych odtwarzaczy muzycznych. W przypadku niewłaściwego stosowania narażają się oni na ryzyko uszkodzenia słuchu.

18. OCHRONA ŚRODOWISKA - Komisja bardziej ekologiczna niż kiedykolwiek

Komisja Europejska od dawna stoi politycznie na czele walki z globalnymi zmianami klimatu. Jako organizacja o dużych zasobach kadrowych przewodzi również, dając przykład innym i wprowadzając zmiany przynoszące realne skutki. Sukces pilotażowego projektu Komisji Europejskiej rozpoczętego w 2001 r. skłonił ją obecnie do podjęcia decyzji o rozszerzeniu swojego systemu zarządzania środowiskowego na wszystkie działania i budynki Komisji w Brukseli i Luksemburgu. Z tym programem certyfikacji, opartym na rozporządzeniu EMAS (system ek zarządzenia i audytu we Wspólnocie), Komisja wprowadza system, który definiuje ekologiczne aspekty jej działalności oraz umożliwia ich ocenę, przyczyniając się do ciągłych usprawnień w takich obszarach jak wyższa wydajność

energetyczna, optymalne wykorzystanie zasobów naturalnych czy redukcja emisji dwutlenku węgla.

„Nasz personel od dawna wykazuje się prawdziwym zaangażowaniem w działania na rzecz ograniczenia negatywnego wpływu działalności Komisji na środowisko. Komisja już w 1997 r. zaangażowała się w politykę ekologicznego prowadzenia działalności, w ramach której przeprowadziła ocenę i sporządziła sprawozdanie dotyczące wpływu jej działań na środowisko poprzez pilotażową realizację rozporządzenia EMAS. Rozszerzając dalej system EMAS w Komisji, wykorzystujemy zgromadzone doświadczenie, aby sprostać wyzwaniu, jakim jest ciągła redukcja wpływu naszej działalności na środowisko w kolejnych latach” – powiedział **Siim Kallas**, wiceprzewodniczący Komisji ds. administracji, audytu i zwalczania nadużyć finansowych.

- **Rozszerzenie systemu zarządzania środowiskowego na całą Komisję w Brukseli i Luksemburgu**

Patrząc na pozytywne wyniki etapu pilotażowego można stwierdzić, że system zarządzania środowiskowego oparty na rozporządzeniu EMAS okazał się najważniejszym instrumentem zarządzania i poprawy stopnia ochrony środowiska w Komisji Europejskiej. System ten wykazał również, że istnieje synergia między różnymi departamentami i zaangażowanymi pracownikami w staraniach nad osiągnięciem wspólnych celów. Podjęta w dniu 23 września br. przez Komisję decyzja rozszerza ten system zarządzania na wszystkie jej działania i budynki w Brukseli i Luksemburgu. Oficjalna rejestracja w EMAS przez właściwe organy krajowe powinna zostać osiągnięta w 2012 r. w odniesieniu do wszystkich działań Komisji oraz w 2014 r. w odniesieniu do wszystkich jej budynków.

- **Główne osiągnięcia etapu pilotażowego EMAS w Brukseli (lata 2002-2008)**

1) Redukcja zużycia energii i wody oraz emisji dwutlenku węgla w budynkach⁵:

Zużycie energii elektrycznej i wody spadło odpowiednio o 14 i 23% na metr kwadratowy. Emisję dwutlenku węgla z tych budynków ograniczono o 7% na metr kwadratowy.

2) Redukcja zużycia papieru

Od 2003 r. ograniczono zużycie papieru offsetowego o 48%, a papieru biurowego o 41%.

3) Redukcja ilości odpadów

Ilość powstających odpadów przypadających na osobę rocznie spadła o 11% z 331 kg do 294 kg. Około 54% objętości tych odpadów podlega recyklingowi.

4) Wspieranie przyjaznych dla środowiska środków transportu

Dane z ostatniego badania (z połowy 2008 r.) wskazują na pozytywny wpływ starań Komisji na rzecz promowania przyjaznych dla środowiska środków transportu. Odsetek pracowników w Brukseli dojeżdżających do pracy samochodem spadł do 29% (z 50% w 1998 r.), natomiast odsetek korzystających z transportu publicznego – autobusów, tramwajów, metro i pociągów – wzrósł o 50% (z 32% w 1998 r.).

⁵ Dla porównania – uwzględniono tylko 19 biurowców objętych obecnie zakresem EMAS w Brukseli.

Komisja ściśle współpracuje z władzami regionu brukselskiego nad nowym projektem zagospodarowania przestrzennego dotyczącym obszaru w pobliżu głównych budynków Komisji w Brukseli. Jednym z celów jest doprowadzenie do tego, by okolica ta rozwijała się w bardziej zrównoważony sposób jako miejsce pracy i zamieszkania, ze szczególnym uwzględnieniem ekologicznych form transportu.

19. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE - Mniej śmiertelnych wypadków na europejskich drogach: operatorzy sieci komórkowych zgłaszają akces do systemu „eCall”

W dniu 9 września br. europejski sektor telefonii komórkowej udzielił pełnego poparcia europejskiemu systemowi automatycznego powiadamiania o wypadkach montowanemu w samochodach - „eCall”. Przedstawiciele stowarzyszenia branży telefonii komórkowej (GSM Association) podkreślili swoje zaangażowanie w sprawę tej ratującej życie technologii podpisując z UE protokół ustaleń mający na celu wdrożenie systemu „eCall” w całej Europie. System „eCall” automatycznie nawiązuje połączenie ze wspólnym europejskim numerem alarmowym 112, gdy samochód ulegnie poważnemu wypadkowi i przesyła informacje o położeniu samochodu do najbliższej jednostki służb ratowniczych, nawet jeśli pasażerowie nie wiedzą, gdzie się znajdują bądź nie potrafią określić swojego położenia. Uruchomienie systemu „eCall” wymaga ścisłej współpracy między władzami, producentami samochodów i operatorami sieci komórkowych, a w przypadku pełnego wdrożenia system ten może ratować życie 2 500 osób w UE rocznie oraz ograniczyć zakres obrażeń o 10 do 15 %.

„W ubiegłym miesiącu Komisja Europejska wezwała rządy państw europejskich oraz operatorów sieci komórkowych i branżę samochodową do wzmożenia wysiłków na rzecz uruchomienia systemu „eCall” na drogach. Gratuluję branży telefonii komórkowej tak szybkiej reakcji. Popierając europejski system powiadamiania o wypadkach montowany w samochodach branża ta wykazała się odpowiedzialnością społeczną i otwartością na innowacyjne zastosowania technologii komunikacyjnych w życiu codziennym”, powiedziała **Viviane Reding**, unijna komisarz ds. telekomunikacji. „Wdrożenie systemu „eCall” na skalę całej Europy wymaga jednak współpracy wszystkich stron. Operatorzy telefonii komórkowej dowiedli dziś swego zaangażowania w sprawę wdrożenia systemu „eCall”, w ten sposób dołączając do przemysłu samochodowego i większości państw UE. Sześć państw członkowskich – Dania, Francja, Irlandia, Łotwa, Malta i Wielka Brytania - nadal nie podpisało protokołu ustaleń w sprawie systemu „eCall”. Obecnie powinny one przestać odgrywać rolę hamulcowego w tym procesie i zwiększyć tempo wprowadzania systemu, który może ratować życie. W przeciwnym wypadku w przyszłym roku Komisja będzie musiała przedłożyć projekty legislacyjne.”

W trakcie uroczystości prowadzonej przez komisarz Reding, Dyrektor GSM Association Europe Martin Whitehead podpisał w imieniu branży telefonii komórkowej protokół ustaleń w sprawie systemu „eCall”.

GSM Association obecne w 219 krajach zrzesza blisko 800 operatorów telefonii komórkowej i ponad 200 firm na całym świecie; w tej grupie znajdują się producenci telefonów, firmy opracowujące oprogramowanie, dostawcy urządzeń, firmy internetowe oraz organizacje z sektora mediów i rozrywki.

W celu pełnego wdrożenia systemu „eCall” europejskie branże samochodowa i telekomunikacyjna oraz administracje krajowe we wszystkich państwach UE muszą zapewnić odpowiednie wyposażenie służb ratowniczych, szczególnie centrów obsługi telefonicznej, umożliwiające obsługiwane zgłoszeń przekazywanych za pomocą systemu „eCall”. Pomimo faktu, że technologia jest dostępna a wspólne europejskie normy zostały uzgodnione przez branżę i służby ratownicze, Dania, Francja, Irlandia, Łotwa, Malta i Wielka Brytania nadal nie są gotowe, aby zaangażować się w proces wdrożeniowy głównie ze względów dotyczących kosztów.

Tymczasem 15 państw UE (Austria, Cypr, Czechy, Estonia, Finlandia, Niemcy, Grecja, Włochy, Litwa, Portugalia, Słowacja, Słowenia, Hiszpania, Holandia i Szwecja), jak również 3 państwa EOG (Islandia, Norwegia i Szwajcaria) uzgodniły wspólne ustalenia dotyczące wdrożenia systemu „eCall”. Kolejnych 6 państw UE (Belgia, Bułgaria, Luksemburg, Polska, Rumunia i Węgry) popiera inicjatywę „eCall” i zamierza podpisać porozumienie. Również Parlament Europejski zdecydowanie popiera wdrożenie systemu „eCall” montowanego w samochodach w całej Europie.

- **Kontekst**

W sierpniu Komisja wezwała państwa UE oraz europejskie branże samochodową i telekomunikacyjną do zintensyfikowania starań na rzecz wdrożenia systemu „eCall” w Europie. Komisja nakreśliła strategię przyspieszenia wprowadzania systemu „eCall” we wszystkich nowych pojazdach (wszystkich marek i krajów pochodzenia) w całej Europie. Technologia byłaby dostępna dla wszystkich i zakładałaby wykorzystanie wspólnego europejskiego numeru alarmowego 112, który jest obecnie dostępny w całej UE.

Komisja finansuje projekty (np. E-MERGE oraz GST-Rescue) mające zapewnić działanie systemu „eCall” ponad granicami państwowymi oraz w dalszym ciągu wspiera prace nad systemem „eCall” poprzez współpracę przemysłową w ramach inicjatywy eSafety.

System „eCall” stanowi jeden z priorytetów inicjatywy „Inteligentny samochód” oraz planu działań na rzecz inteligentnych systemów transportowych promującego wykorzystanie technologii teleinformatycznych (ICT) w celu opracowywania bardziej inteligentnych, bezpiecznych i ekologicznych rozwiązań w zakresie transportu drogowego).

W ciągu dwóch ubiegłych lat UE przeznaczyła około 160 mln euro na badania w zakresie technologii teleinformatycznych dla potrzeb transportu. Wypadki drogowe kosztują unijną gospodarkę ponad 160 mld euro rocznie. Wyposażenie wszystkich 230 milionów samochodów w UE w system „eCall” przyniosłoby oszczędności wynoszące 26 mld euro rocznie. System „eCall” ułatwi również kierowcom radzenie sobie z zatorami komunikacyjnymi na drogach i instalowanie w samochodach usług takich jak nawigacja satelitarna.

- **Protokół ustaleń UE wraz z listą sygnatariuszy można znaleźć na stronach internetowych (Polski na tej liście nie ma):**

http://ec.europa.eu/information_society/activities/esafety/doc/esafety_library/mou/invehicle_ecall_mou.pdf

http://ec.europa.eu/information_society/activities/esafety/doc/esafety_library/mou/list_of_signatures.pdf

Strategię Komisji Europejskiej na rzecz europejskiego systemu „eCall” oraz porozumienie podpisane przez 15 państw członkowskich i ponad 80 organizacji można znaleźć na stronie internetowej:

http://ec.europa.eu/information_society/activities/esafety/ecall/index_en.htm

20. IMIGRACJA - Intensyfikacja wysiłków w dziedzinie przesiedlenia uchodźców

W dniu 2 września br. Komisja zaproponowała ustanowienie „Wspólnego unijnego programu przesiedleń”. Program ten ma na celu uczynienie z procedury przesiedlenia w obrębie UE instrumentu zapewniającego skuteczniejszą ochronę uchodźców, poprzez zapewnienie ściślejszej współpracy politycznej i praktycznej między państwami członkowskimi UE. Inicjatywa dotyczy przesiedleń uchodźców z państw trzecich do państw członkowskich UE. Przesiedlenie oznacza przeniesienie uchodźców z państwa, w którym uzyskali azyl, do innego państwa, w którym mogą rozpocząć nowe życie i korzystać z trwałej ochrony. Znaczna większość uchodźców na całym świecie znajduje się poza UE, w krajach rozwijających się w Azji i Afryce. W większości przypadków chcieliby oni powrócić do swego państwa pochodzenia. Jednak dla niektórych z nich, w szczególności tych najbardziej narażonych, rozwiązanie takie nie wchodzi w grę. W ich przypadku jedynym wyjściem jest przesiedlenie.

Wiceprzewodniczący **Jacques Barrot**, komisarz odpowiedzialny za przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości stwierdził, że „w dniu dzisiejszym Komisja czyni istotny krok w kierunku wykazania w konkretnej formie solidarności z państwami trzecimi goszczącymi dużą liczbę uchodźców”.

Znaczna większość uchodźców na całym świecie przebywa w miejscach bardzo oddalonych od UE. Chodzi o państwa sąsiadujące z ich państwem pochodzenia lub położone w tym samym regionie, w Afryce, Azji i na Bliskim Wschodzie. Państwa goszczące uchodźców należą często do państw rozwijających się, o ograniczonych zasobach, które nie są zdolne do absorpcji dużej liczby uchodźców. Nie ulega wątpliwości, że znaczna większość uchodźców na całym świecie pragnęłaby przede wszystkim powrócić do państwa pochodzenia. Przesiedlenie postrzegane jest jako ostateczność – jedyne rozwiązanie w przypadku gdy uchodźca nie może wrócić do państwa pochodzenia ani też znaleźć bezpiecznego schronienia w państwie trzecim. Wielu z tych uchodźców należy do grup najbardziej narażonych, takich jak dzieci, samotne kobiety z dziećmi, osoby mające za sobą traumatyczne przeżycia lub osoby poważnie chore.

Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) szacuje, że w samym tylko roku 2010 z blisko 10 mln uchodźców na świecie 203 000 wymagać będzie przesiedlenia. W 2008 r. państwa na całym świecie zaoferowały możliwość

przesiedlenia do nich około 65 tys. uchodźców. 4378 z nich, tzn. 6,7%, zostało przesiedlonych do jednego z państw UE. Liczba uchodźców wymagających przesiedlenia rośnie, czemu nie towarzyszy odpowiedni wzrost liczby miejsc udostępnianych przez państwa. Luka ta ma się jeszcze poszerzyć, jeśli społeczność międzynarodowa nie podejmie zgodnych wysiłków w tej dziedzinie.

Przesiedlenie uchodźców z UE do państw trzecich należy zatem odróżnić od przesiedlania uchodźców z jednego państwa członkowskiego UE do drugiego w ramach wewnątrzunijnej solidarności, który to proces jest przedmiotem odrębnych inicjatyw Komisji, w szczególności pilotażowego projektu dla beneficjentów ochrony międzynarodowej przenoszonych z Malty do innych państw członkowskich.

- **Treść „Wspólnego unijnego programu przesiedleń”**

W tym kontekście „Wspólny unijny program przesiedleń” ma na celu uczynienie z przesiedleń na terytorium UE bardziej skutecznego narzędzia ochrony uchodźców. W chwili obecnej 10 państw członkowskich prowadzi co roku regularne przesiedlenia, podczas gdy niektóre inne państwa członkowskie przesiedlają uchodźców w trybie doraźnym. Wszystkie te działania związane z przesiedleniami prowadzone są przez państwa członkowskie UE niezależnie, przy niskim stopniu koordynacji i konsultacji.

Program zaproponowany przez Komisję umożliwia ściślejszą współpracę polityczną i praktyczną pomiędzy państwami członkowskimi, w celu zwiększenia skuteczności i efektywności pod względem kosztów prowadzonych przez nie działań dotyczących przesiedleń, jak również poprawę humanitarnych i strategicznych aspektów przesiedleń. Program obejmuje mechanizm, który pozwala na ustalanie wspólnych rocznych priorytetów w sprawie przesiedleń i bardziej skuteczne wykorzystanie pomocy finansowej dostępnej dla państw członkowskich w ramach Europejskiego Funduszu na Rzecz Uchodźców.

Zróznicowane działania, związane z identyfikacją uchodźców, którzy mają zostać przesiedleni, i zagospodarowaniem ich w nowym miejscu pobytu, będą realizowane przez państwa członkowskie wspólnie i będą wspierane przez mający powstać w przyszłości Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu. Państwa członkowskie nadal będą mogły swobodnie decydować o realizacji przesiedleń i o liczbie ewentualnie przesiedlanych uchodźców.

21. POMOC PAŃSTWA - Komisja zatwierdza polski program pomocy dla instytucji finansowych

Komisja Europejska zatwierdziła w dniu 25 września br., w oparciu o zasady dotyczące pomocy państwa określone w Traktacie WE, polski program pomocy mający na celu stabilizację systemu finansowego. W ramach środka przewidziano gwarancje na krótko- i średnioterminowe zobowiązania, co ma zachęcić do udzielania pożyczek międzybankowych oraz zapewnić płynność finansową instytucji finansowych z zastrzeżeniem dopełnienia określonych warunków. Komisja uznała środek za zgodny z komunikatem w sprawie wytycznych dotyczących pomocy państwa w dobie kryzysu finansowego. Pakiet stanowi odpowiedni środek by zapobiec poważnym zaburzeniom w polskiej gospodarce, unika jednocześnie

nadmiernego zakłócenia konkurencji, w związku z czym jest zgodny z art. 87 ust. 3 lit. b) Traktatu WE. Program pomocy udostępniony jest na równych zasadach uprawnionym instytucjom finansowym, jest ograniczony w czasie, ma ograniczony zakres oraz przewiduje zabezpieczenia minimalizujące zakłócenia konkurencji.

Neelie Kroes, komisarz ds. konkurencji, stwierdziła: „Polski program pomocy jest skutecznym narzędziem pozwalającym zwiększyć zaufanie rynku bez nadmiernego zakłócenia konkurencji.”

Polski program pomocy przewiduje dwie kategorie środków wsparcia: gwarancje Skarbu Państwa na emisję przez banki nowego długu o charakterze nadrzędnym oraz środki w zakresie wsparcia płynności finansowej dzięki skarbowym papierom wartościowym w formie pożyczki lub przeznaczonym na sprzedaż z odroczonym terminem płatności.

Komisja uznała, że środek jest odpowiednim instrumentem pozwalającym przywrócić zaufanie w wiarygodność kredytową polskich instytucji finansowych oraz zachęcić do zawierania pożyczek międzybankowych. W szczególności program pomocy jest ograniczony w czasie, ma ograniczony zakres oraz jest dostępny na wolnych od dyskryminacji zasadach dla instytucji finansowych mających siedzibę w Polsce. Gwarancje oraz pożyczki będą udzielane na te instrumenty dłużne, których okres zapadalności wynosi od trzech miesięcy do pięciu lat. Jednakże pożyczki bankowe gwarantowane przez Skarb Państwa z okresem zapadalności przekraczającym trzy lata będą ograniczone maksymalnie do 1/3 wartości wszystkich pożyczek bankowych beneficjenta otrzymujących wsparcie w ramach programu pomocy.

Gwarancje na zobowiązania dotyczące nowo wyemitowanego długu będą dostępne jedynie dla instytucji kredytowych. W przypadku jeśli beneficjent uruchomiłby gwarancje państwa lub też nie spłaciłby swoich zobowiązań związanych ze skarbowymi papierami wartościowymi, plan restrukturyzacji zostanie przedstawiony w ciągu sześciu miesięcy. Wynagrodzenie za gwarancje na zobowiązania będzie ustalone zgodnie z zaleceniami Europejskiego Banku Centralnego (EBC), natomiast wynagrodzenie za pożyczkę skarbowych papierów wartościowych lub za odroczony termin płatności za nie będzie wyższe niż wynagrodzenie za gwarancje.

Uprawnione instytucje mogą składać wniosek o przyznanie wsparcia w ramach programu do dnia 31 grudnia 2009 r., samo wsparcie natomiast może zostać przyznane w późniejszym terminie, w ciągu sześciu miesięcy od momentu przyjęcia odnośnej decyzji.

Aby uniknąć ewentualnych nadużyć związanych ze środkiem pomocy, wszystkich beneficjentów obowiązywać będzie zakaz reklamy odnoszącej się do wsparcia ze strony Skarbu Państwa.

22. POMOC PAŃSTWA - Komisja zatwierdza 54,5 mln EUR pomocy inwestycyjnej dla zakładu Dell w Łodzi

Na mocy zasad dotyczących pomocy państwa zawartych w Traktacie WE Komisja Europejska zatwierdziła pomoc regionalną w wysokości 54,5 mln EUR, którą władze

polskie zamierzają przyznać spółce *Dell Products Poland* na stworzenie zakładu produkcyjnego w Łodzi (Polska). W grudniu 2008 r. Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające, ponieważ miała wątpliwości, co do zgodności pomocy z przepisami dotyczącymi pomocy regionalnej dla dużych projektów inwestycyjnych. W następstwie szczegółowej oceny Komisja stwierdziła, że projekt inwestycyjny w znaczny sposób przyczyni się do rozwoju regionu łódzkiego, a niesione przez niego korzyści są większe niż potencjalny negatywny wpływ na konkurencję i handel.

Neelie Kroes, komisarz ds. konkurencji, stwierdziła: „Z naszej oceny wynika, że wkład tego projektu w rozwój regionalny oraz tworzenie nowych miejsc pracy w znajdującym się w trudnej sytuacji regionie Polski jest większy niż jego potencjalne negatywne skutki. W przypadkach takich jak ten, w których istnieje wysokie ryzyko zakłócenia konkurencji lub utraty pracy w innych państwach członkowskich, przed podjęciem decyzji musimy przeprowadzić szczegółową analizę ekonomiczną rynku i wpływu pomocy.”

Spółka *Dell Products Poland Sp. z o.o.*, należąca w całości do *Dell Inc.* ze Stanów Zjednoczonych, wybudowała zakład mający produkować komputery stacjonarne, komputery przenośne i serwery, dzięki któremu w regionie łódzkim ma powstać 3 tys. bezpośrednich miejsc pracy.

Region łódzki kwalifikuje się do pomocy regionalnej na mocy art. 87 ust. 3 lit. a) Traktatu WE jako obszar o wyjątkowo niskim poziomie życia i wysokim bezrobociu. Koszty inwestycji wzięte pod uwagę do obliczenia pomocy wynoszą 189,58 mln EUR, a kwota planowanej pomocy wynosi 54,5 mln EUR. Zakład produkcyjny otwarto w styczniu 2008 r., obecnie zatrudnia on 1700 pracowników.

Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające, ponieważ miała wątpliwości, co do rynkowej definicji produktów wytwarzanych w zakładzie, wzrostu zdolności produkcyjnych dzięki projektowi, możliwego pogorszenia sytuacji na rynku komputerów stacjonarnych oraz udziału spółki *Dell* w rynku serwerów.

Komisja oceniła pomoc w oparciu o przepisy wytycznych w sprawie pomocy regionalnej dla dużych projektów inwestycyjnych oraz zgodnie z kryteriami szczegółowej oceny pomocy regionalnej dla dużych projektów inwestycyjnych, w których określono, w jaki sposób oceniać pozytywne i negatywne skutki takiej pomocy. Jest to pierwszy przypadek, gdy Komisja przeprowadza szczegółową ocenę pomocy regionalnej dla dużego projektu inwestycyjnego.

W ramach szczegółowego postępowania wyjaśniającego Komisja sprawdziła, czy respektowane są progi zawarte w wytycznych w sprawie pomocy regionalnej, czy pomoc była konieczna, aby inwestycja została przeprowadzona w regionie objętym pomocą i czy korzyści ze środka są większe niż wynikające z niego zakłócenie konkurencji. W tym celu Komisja uwzględniła informacje otrzymane od władz polskich oraz stron zainteresowanych, w tym dwóch konkurentów spółki *Dell*.

W wyniku przeprowadzonego postępowania Komisja stwierdziła, że pomoc zachęciła przedsiębiorstwo *Dell* do lokalizacji zakładu produkcyjnego w Łodzi, ponieważ umożliwiła kompensację mniej korzystnych warunków inwestycyjnych w porównaniu z innymi branżami pod uwagę lokalizacjami w Europie Wschodniej. Pomoc jest

ograniczona do kwoty niezbędnej do kompensacji dodatkowych kosztów netto związanych z lokalizacją zakładu w Łodzi. Inwestycja będąca wynikiem udzielonej pomocy przyniesie regionowi łódzkiemu znaczne gospodarcze korzyści w zakresie nowych miejsc pracy i rozwoju regionalnego.

Jeśli chodzi o negatywne skutki, Komisja stwierdziła, że pomoc nie spowoduje wyparcia z rynku konkurencji ani stworzenia znacznych zdolności produkcyjnych na nierentownym rynku (komputery stacjonarne), ponieważ wykazano, że zakład powstałby niezależnie od tego, czy pomoc zostałaby udzielona, choć w innym miejscu. Z tych samych powodów Komisja stwierdziła również, że utrata miejsc pracy w innych lokalizacjach w UE, wynikająca np. z decyzji spółki Dell o zamknięciu zakładu produkcyjnego w Irlandii, nie jest wynikiem pomocy przyznanej przez władze polskie. Zważywszy na wszystkie te elementy Komisja uznała zatem, że pozytywne skutki pomocy są większe niż jej negatywne skutki dla handlu w innych lokalizacjach. W związku z tym Komisja stwierdziła, że pomoc nie wywołuje obaw związanych z konkurencją i jest zgodna z jednolitym rynkiem.

23. POMOC PAŃSTWA - Komisja przyjmuje wytyczne dotyczące sieci szerokopasmowych

Komisja Europejska przyjęła w dniu 17 września br. wytyczne w sprawie stosowania zasad dotyczących pomocy państwa zawartych w Traktacie WE do finansowania sieci szerokopasmowych ze środków publicznych. Wytyczne stanowią zbiór jasnych i przewidywalnych zasad przeznaczonych dla zainteresowanych podmiotów; zasady te pomogą państwom członkowskim przyspieszyć prace nad rozwojem łączności szerokopasmowej i rozszerzyć zasięg tych prac. Wytyczne zawierają również szczegółowe zapisy dotyczące wdrażania sieci dostępowych nowej generacji, dopuszczając wsparcie publiczne w celu propagowania inwestycji w tym strategicznym sektorze bez wywoływania nadmiernych zakłóceń konkurencji. W wytycznych uwzględniono uwagi, które wpłynęły do Komisji podczas konsultacji publicznych.

Neelie Kroes, komisarz ds. konkurencji, stwierdziła: „Wytyczne będą stanowić dla państw członkowskich oraz władz publicznych kompleksowe i przejrzyste narzędzie, dzięki któremu zyskają one pewność, że ich plany finansowania projektów dotyczących sieci szerokopasmowych ze środków publicznych są zgodne z unijnymi zasadami pomocy państwa. W związku z tym wytyczne umożliwią upowszechnienie sieci szerokopasmowych o dużej i bardzo dużej przepustowości, co zwiększy konkurencyjność Europy i przyczyni się do tworzenia w Europie społeczeństwa opartego na wiedzy.”

W ciągu ostatnich pięciu lat Komisja wykształciła spójną i konsekwentną praktykę w stosunku do planów wspierania projektów budowy lub rozwoju sieci szerokopasmowych ze środków publicznych poprzez przyjęcie ponad 40 indywidualnych decyzji. W nowoprzyjętych wytycznych wykorzystano dotychczasowe doświadczenia.

W szczególności w wytycznych wyjaśnia się, w jaki sposób można ukierunkować środki publiczne na budowę podstawowych sieci szerokopasmowych oraz sieci

dostępowych nowej generacji na terenach, na których operatorzy prywatni nie dokonują inwestycji. W wytycznych rozróżnia się obszary, na których istnieje konkurencja (tzw. obszary czarne) i w przypadku których żadna pomoc ze strony państwa nie jest konieczna oraz obszary, na których budowa sieci może być nieopłacalna, lub na których zasięg sieci jest niedostateczny (tzw. obszary białe i szare) i w przypadku których pomoc państwa może być uzasadniona przy spełnieniu pewnych warunków. To rozróżnienie dostosowuje się następnie do etapu rozwoju sieci dostępowych nowej generacji (obecnie etap ten określany jest jako wczesny) poprzez nałożenie na państwa członkowskie obowiązku uwzględnienia nie tylko istniejącej infrastruktury dostępowej nowej generacji, ale także konkretnych planów inwestycyjnych operatorów telekomunikacyjnych dotyczących budowy lub rozwoju takich sieci w niedługiej przyszłości.

Wytyczne przewidują szereg ważnych zabezpieczeń (takich jak przygotowanie szczegółowych planów, otwarta procedura przetargowa, zobowiązanie do otwartego dostępu lub neutralność technologiczna oraz mechanizmy wycofania). Zabezpieczenia te mają posłużyć propagowaniu konkurencji oraz zapobiec zjawisku wypierania prywatnych inwestycji.

Wprawdzie inwestycje w sieci szerokopasmowe o dużej i bardzo dużej przepustowości dokonywać powinni przede wszystkim operatorzy prywatni, pomoc państwa może jednak odegrać istotną rolę w zwiększaniu zasięgu sieci szerokopasmowych na terenach, gdzie podmioty obecne na rynku nie zamierzają dokonywać inwestycji. Wytyczne dotyczące sieci szerokopasmowych mają przede wszystkim propagować szybki i obszerny rozwój sieci szerokopasmowych, przy jednoczesnym utrzymaniu dynamiki rynku i konkurencji w sektorze, który osiągnął poziom pełnej liberalizacji. Wytyczne gwarantują także, że w każdym przypadku udzielenia pomocy państwa na rzecz operatorów prywatnych pomoc ta musi propagować konkurencję. Wiąże się to ze zobowiązaniem beneficjenta do udokumentowania, że zapewnia on innym operatorom otwarty dostęp do sieci sfinansowanej ze środków publicznych.

W maju i czerwcu 2008 r. Komisja przeprowadziła publiczne konsultacje z zainteresowanymi podmiotami, a w dniu 22 czerwca 2009 r. odbyła spotkanie wielostronne z przedstawicielami państw członkowskich. W efekcie do Komisji napłynęło prawie 100 uwag od państw członkowskich, operatorów obecnie działających na rynku, operatorów alternatywnych, dostawców usług internetowych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Państwa członkowskie i inne zainteresowane podmioty wyraziły wsparcie dla podjętej przez Komisję decyzji o wydaniu wytycznych i z zadowoleniem przyjęły nowe zasady dotyczące sieci dostępowych nowej generacji.

Inwestycje w sieci szerokopasmowe stanowią również istotny element Europejskiego planu naprawy gospodarczej, na realizację którego Komisja zapewniła środki w kwocie 1,02 mld EUR. Trafiają one do Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) z przeznaczeniem na rozwój infrastruktury zapewniającej szerokopasmowy dostęp do Internetu na obszarach wiejskich. Wytyczne ułatwią władzom publicznym inwestowanie zarówno tych, jak i innych środków w sposób sprawiedliwy i efektywny, przyczyniając się tym samym do ożywienia gospodarczego w perspektywie krótkoterminowej oraz zwiększenia konkurencyjności Europy w perspektywie długofalowej.

Wytyczne są dostępne na stronie internetowej:

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/specific_rules.html#broadband

24. NAUKA - Konkurs Prac Młodych Naukowców Unii Europejskiej: młode gwiazdy europejskiej nauki zabłysnęły w Paryżu

15 młodych obiecujących naukowców w wieku od 14 do 20 lat z Europy i spoza niej zostało nagrodzonych za najwyższej jakości projekty naukowe w ramach Konkursu Prac Młodych Naukowców Unii Europejskiej. Zwycięzcy podzielią się nagrodami o łącznej wartości 51 500 euro. Zorganizowana przez Komisję Europejską, francuskich gospodarzy, Sciences à l'Ecole, oraz Francuską Komisję Energii Atomowej (CEA) ceremonia odbyła się po raz pierwszy w Paryżu, w słynącym ze swej wielopokoleniowej tradycji kształcenia naukowców pałacu Palais de la découverte. Zaprezentowano 87 projektów. Pierwsze trzy nagrody w wysokości 7 000 euro każda przyznano Irlandczykowi Liamowi Mc Carthy'emu oraz Johnowi D. O'Callaghanowi za projekt zatytułowany „Tworzenie wygodnej metody zliczania komórek somatycznych i jej znaczenie w produkcji mleka”, Szwajcarowi Fabianowi Gafnerowi za projekt zatytułowany „Dikranos – samolot z biegiem wstecznym” oraz Polakom **Aleksandrowi Kubicy i Wiktorowi Pilewskiemu** za projekt zatytułowany „Spiralne płytki strefowe”. Trzy drugie nagrody trafiły w ręce naukowców z Francji, Malty, Hiszpanii, Węgier, Niemiec i Izraela. W ramach zeszłorocznego konkursu Komisja Europejska wprowadziła dodatkową nagrodę dla najlepszego projektu z kraju trzeciego⁶, podkreślając wagę współpracy międzynarodowej w badaniach naukowych. W tym roku nagrodę tę zdobyli Amerykanie Peter Massey i Shaunak Bakshi za projekt zatytułowany „Kwas liponowy: nowe kierunki neuroprotektynowego leczenia zaburzeń poznawczych w chorobie Alzheimera w ramach modelu Drosophila”.

Jak zauważył komisarz UE ds. nauki i badań, **Janez Potočnik**, „nauka i badania potrzebują świeżej krwi i świeżych pomysłów. Europa musi zachęcać swoje najlepsze młode umysły do kariery naukowej, a naszym zadaniem jest uczynienie tej drogi atrakcyjną dla naszych przyszłych badaczy. Wysoki poziom przedstawionych projektów jest sygnałem, że Europa może poszczycić się wieloma utalentowanymi jednostkami. Fakt ten uzasadnia konieczność szybkiego urzeczywistnienia projektu stworzenia Europejskiej Przestrzeni Badawczej, która mogłaby być doskonałym forum wymiany myśli”.

Uczestnicy z **38 krajów** Europy, a także Kanady, Chin, Japonii, Nowej Zelandii, Korei Południowej oraz USA, wszyscy w wieku od 14 do 20 lat, zaprezentowali **87 projektów**, które zwyciężyły w konkursach krajowych i które obejmowały wiele dyscyplin naukowych, od inżynierii po biologię, matematykę, chemię, fizykę, medycynę, informatykę oraz nauki społeczne. Projekty były oceniane przez grono 17 wybitnych przedstawicieli nauki z różnych krajów Europy.

W czasie pobytu w Paryżu młodzi naukowcy mieli możliwość poznania sław nauki, przez co konkurs stał się doświadczeniem pozostawiającym wrażenia na długie lata.

⁶ Kraje trzecie: Kanada, Chiny, Japonia, Nowa Zelandia, Korea Południowa i USA.

Dla zwycięzców konkurs może okazać się trampoliną do przyszłej kariery naukowej. Podobnie jak wcześniejsze projekty, które doprowadziły do przełomowych odkryć naukowych lub utworzenia nowych przedsiębiorstw, tegoroczne prezentacje stanowią wyjątkowy przegląd najlepszych europejskich szkolnych projektów naukowych, dając dziennikarzom możliwość zapoznania się ze współczesnymi trendami w europejskiej nauce.

- **Tło**

Konkurs Prac Młodych Naukowców Unii Europejskiej jest częścią europejskiego programu „Nauka w społeczeństwie”. Celem programu jest zainteresowanie młodzieży nauką oraz zachęcanie do kariery naukowej. W tym roku nagrody wręczone zostały przez dyrektora Dyrekcji Generalnej ds. Badań Naukowych Komisji Europejskiej, Jeana-Michela Baera, oraz przedstawicielkę Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Valérie Lefèvre, przewodniczącą La Cité des Sciences oraz Palais de la Découverte, Claudie Haigneré, członka Akademii Nauk, Yves Quéré, a także przewodniczącego jury, profesora Chrisa Phillipsa z Imperial College London.

Więcej informacji na temat Konkursu Prac Młodych Naukowców Unii Europejskiej, w tym zdjęcia, dokonania, dane biograficzne członków jury oraz opisy wszystkich zgłoszonych projektów, znaleźć można na stronach:

http://ec.europa.eu/research/youngscientists/index_en.cfm

Zwycięzcy

21 Konkurs Prac Młodych Naukowców Unii Europejskiej

PIERWSZE NAGRODY (7 000 EUR na projekt)

Kraj: Polska
Uczestnik: Aleksander Kubica (l. 20) i Wiktor Pilewski (l. 20)
Dziedzina: fizyka
Tytuł projektu: Spiralne płytki strefowe

Kraj: Irlandia
Uczestnicy: Liam Mc Carthy (14) i John D. O'Callaghan (15)
Dziedzina: biologia
Tytuł projektu: Tworzenie wygodnej metody zliczania komórek somatycznych i jej znaczenie w produkcji mleka

Kraj: Szwajcaria
Uczestnik: Fabian Gafner (l. 19)
Dziedzina: fizyka
Tytuł projektu: Dikranos – samolot z biegiem wstecznym

NAGRODY HONOROWE

Międzynarodowe Seminarium Naukowe Młodzieży, Sztokholm 2009 udział w ceremonii rozdania Nagród Nobla w 2009 r., spotkanie z laureatami Nagrody Nobla i udział w serii wydarzeń naukowych i kulturalnych w ciągu tygodnia.

Kraj	Imię i nazwisko uczestnika	Wiek	Dziedzina	Tytuł
Polska	Aleksander Kubica Wiktor Pilewski	20 20	Fizyka	Spiralne płytki strefowe

25. KULTURA - Europejska kinematografia na całym świecie: 40 wspólnych projektów międzynarodowych w branży filmowej skorzysta ze wsparcia UE w wysokości 5 mln euro

W dniu 18 września br. Komisja Europejska ogłosiła, że kwota w wysokości 5 mln euro zostanie przeznaczona w roku 2009 na wzmocnienie więzi kulturalnych i handlowych między europejskim przemysłem filmowym a filmowcami z krajów trzecich. Fundusze UE umożliwią europejskim twórcom filmowym, animatorom i innym specjalistom z sektora audiowizualnego zdobywanie nowych umiejętności, a także promowanie tego sektora dzięki współpracy ze specjalistami spoza Europy, i vice-versa. 40 projektów skorzysta z funduszy UE. Projekty te obejmują wspólne szkolenia, wzajemną promocję, dystrybucję i pokazy filmów oraz inne działania zachęcające odbiorców w Europie i na świecie do odkrywania zagranicznych filmów. Finansowanie odbywa się w ramach programu MEDIA International, uruchomionej w 2008 r. inicjatywy na rzecz finansowania przez UE międzynarodowej współpracy filmowej. W porównaniu z 2008 r., finansowanie i liczba wybranych projektów w tym roku wzrosły ponad dwukrotnie (w zeszłym roku 18 projektów było finansowanych przez UE, a przeznaczona na nie kwota wynosiła 2 mln euro). Stało się tak dzięki grudniowemu głosowaniu Parlamentu Europejskiego nad zwiększeniem budżetu na międzynarodową współpracę w dziedzinie filmu.

„Europa ma fascynujący, zróżnicowany kulturowo i innowacyjny sektor filmowy, który chętnie podzieli się swoją wiedzą ze specjalistami z sektora audiowizualnego z innych części świata, jednocześnie czerpiąc z różnic kulturowych i odmiennych doświadczeń”, powiedziała **Viviane Reding**, komisarz ds. społeczeństwa informacyjnego i mediów. „Ogłoszona dziś kwota 5 mln euro na finansowanie projektów pokazuje jeszcze większe zaangażowanie UE na rzecz wzmocnienia pozycji europejskiego przemysłu audiowizualnego na arenie międzynarodowej. Jestem szczególnie wdzięczna Parlamentowi Europejskiemu za jego decyzje, które zwróciły uwagę na znaczenie współpracy transgranicznej i różnorodności kulturowej dla branży filmowej w Europie oraz w naszych krajach partnerskich.”

Aby zwiększyć ogólnoświatowy zasięg europejskiej kinematografii, Komisja Europejska ogłosiła dziś 40 projektów wybranych spośród 95 wniosków o finansowanie w ramach programu *MEDIA International*, unijnego instrumentu finansowego, który będzie realizowany przez trzy lata (2008-2010). Parlament Europejski przegłosował w grudniu ubiegłego roku zwiększenie budżetu w 2009 roku do 5 mln euro. To oświadczenie jest początkiem wzmoczonych wysiłków UE na rzecz zwiększenia możliwości wyboru dla konsumentów poprzez wprowadzanie na rynek europejski i rynki międzynarodowe bardziej różnorodnych filmów oraz stworzenie nowych możliwości handlowych dla specjalistów z branży audiowizualnej w Europie i na całym świecie.

Łącznie sfinansowane zostaną **23 projekty szkoleniowe**, w ramach których będą współpracować europejscy i światowi specjaliści w celu poszerzenia wiedzy na temat warunków pracy, przepisów prawnych i finansowania rynków audiowizualnych za granicą. Na przykład międzynarodowy projekt Babilon będzie organizatorem warsztatów we współpracy z krajami Afryki Zachodniej.

Sfinansowano również **dziesięć projektów**, które ułatwiają utworom audiowizualnym **dostęp do międzynarodowych rynków i zwiększają ich szanse na dystrybucję**. Producenci Lab Toronto będą korzystać ze swoich silnych powiązań z Międzynarodowym Festiwalem Filmowym w Toronto w celu stworzenia nowych możliwości wejścia na rynek dla dobrze zapowiadających się europejskich i kanadyjskich producentów realizujących wartościowe projekty ukierunkowane na międzynarodową koprodukcję.

UE wspiera również **4 projekty** dotyczące **dystrybucji europejskich filmów** w krajach trzecich i vice-versa. W szczególności, dzięki współpracy między argentyńskim *Instituto Nacional de Cine y Artes Audiovisuales* i międzynarodowym rynkiem filmowym w Cannes, Ventana Sur otwiera właśnie nowy ważny rynek filmowy dla produkcji z Ameryki Łacińskiej w Buenos Aires.

Ponadto UE wspiera również **Europa Cinemas**, sieć 342 kin w Europie i 183 w krajach trzecich wyświetlających europejskie, śródziemnomorskie, azjatyckie i latynoamerykańskie filmy.

Oprócz tego *MEDIA International* będzie wspierać **2 projekty** mające na celu **zwiększenie liczby potencjalnych odbiorców** zagranicznych filmów. W ramach jednego z nich, o nazwie „Operation Kino” (operacja kino), przy użyciu przenośnego projektora cyfrowego europejskie i międzynarodowe filmy będą wyświetlane na obszarach nieposiadających kin.

- **Informacje dodatkowe:**

Działania przygotowawcze *MEDIA International* zostały zatwierdzone przez instytucje UE w 2007 r., aby utorować drogę dla nowego programu *MEDIA MUNDUS*. Ten nowy program UE na rzecz międzynarodowej współpracy w dziedzinie filmu, działający w oparciu o rosnące zainteresowanie i możliwości powstałe dzięki ogólnoświatowej współpracy unijnej branży audiowizualnej, będzie realizowany w latach 2011-2013 i będzie dysponował budżetem w wysokości 15 mln euro.

Obecny program MEDIA 2007 w Europie zagwarantuje 755 mln euro na wsparcie europejskiego przemysłu audiowizualnego w latach 2007-2013, pomagając europejskim filmowcom w zawodowym doskonaleniu się i rozwijaniu swoich możliwości oraz rozpowszechnianiu i promowaniu swoich dzieł w całej Europie.

W ciągu ostatnich kilku lat wiele finansowanych z programu MEDIA filmów wyprodukowanych w Europie zdobyło prestiżowe nagrody, w tym na Festiwalu Filmowym w Cannes, Złotą Palmę („Klasa”, Francja), Grand Prix (*Gomorra*, Włochy), jak również Oscary za „Falszerzy” (*Die Fälscher*/Austria-Niemcy), „Niczego nie żałuję” (*La Môme*/Francja), a ostatnio „Slumdog. Milioner z ulicy” (WB).

Lista projektów wspieranych do tej pory w ramach MEDIA International:
http://ec.europa.eu/information_society/media/overview/international/projects/index_en.htm

Informacje na temat programu MEDIA MUNDUS:
http://ec.europa.eu/information_society/media/mundus/index_en.htm

26. KULTURA - Dwunastu europejskich autorów wyróżnionych nową Europejską Nagrodą Literacką

W dniu 29 września br. teatrze Flagey w Brukseli odbyła się ceremonia wręczenia nowej Europejskiej Nagrody Literackiej, którą odebrało 12 autorów. W uroczystości uczestniczyło ponad 800 osób z europejskiego świata kultury. Ceremonię rozpoczęła dyskusja na temat literatury między przewodniczącym Komisji José Manuelem Barroso i pisarzem Henningiem Mankellem. Stwierdzili oni między innymi, że o prawdziwej wartości nagrody świadczyć będzie jej skuteczność w propagowaniu literatury ponad granicami poszczególnych krajów oraz poza Europą.

W uroczystości wręczenia nagrody uczestniczyli m.in. przewodniczący Komisji **José Manuel Barroso**, komisarz ds. edukacji i kultury **Ján Figel'**, szwedzka minister kultury **Lena Adelsohn Liljeroth**, nagrodzeni autorzy, **Henning Mankell** – ambasador tegorocznej nagrody oraz wielu uczestników odbywającej się w tym tygodniu konferencji „Kultura w ruchu”, która poprzedziła uroczystość wręczenia i na której przedstawiono projekty kulturalne finansowane przez Komisję Europejską.

Europejska branża księgarska przynosi znaczne dochody, stanowi istotny czynnik napędzający kreatywność oraz wpływa na wzrost gospodarczy i powstawanie miejsc pracy w UE. Szacuje się na przykład, że roczne dochody ze sprzedaży w tym sektorze wynoszą około 23 mld EUR.

W przeciwieństwie do istniejących już nagród literackich, nowa nagroda podkreśla i propaguje różnorodność europejskiej literatury. Nagroda będzie przyznawana w trzech etapach, w roku 2009, 2010 i 2011, za każdym razem 11-12 autorom. W ten sposób w tym trzyletnim okresie nagrodzeni zostaną autorzy ze wszystkich 34 krajów uczestniczących w programie UE „Kultura”. Nagroda ma na celu zwrócenie uwagi na nowe talenty i propagowanie ich książek w całej Europie. Przyczynia się także do większej znajomości zagranicznej literatury i otwartości na książki zagranicznych autorów.

• Kontekst

Nagroda jest współfinansowana przez program UE „Kultura” oraz **konsorcjum** składające się z Europejskiej Federacji Księgarzy (EBF), Rady Pisarzy Europejskich (EWC) oraz Federacji Wydawców Europejskich (FEP).

Celem nagrody jest zwrócenie uwagi na kreatywność i różnorodność współczesnej literatury europejskiej, promowanie obiegu literatury w Europie oraz zwiększanie zainteresowania dziełami literackimi z innych krajów.

Nagroda będzie przyznawana w trzech etapach:

Etap 1, 2009 r.: Austria, Chorwacja, Francja, Irlandia, Litwa, Norwegia, Polska, Portugalia, Słowacja, Szwecja, Węgry i Włochy.

Etap 2, 2010 r.: Belgia, Cypr, Dania, Estonia, Finlandia, Hiszpania, Luksemburg, Była Jugosłowiańska Republika Macedonii Niemcy, Rumunia i Słowenia.

Etap 3, 2011 r.: Bułgaria, Grecja, Holandia, Islandia, Liechtenstein, Łotwa, Malta, Republika Czeska, Serbia, Turcja i Zjednoczone Królestwo.

Wyboru laureatów nagrody w 2009 r. dokonały krajowe jury, które wskazały jeden talent w dziedzinie współczesnej literatury pięknej w swoich krajach.

Wartość nagrody wynosi 5 tys. EUR dla każdego laureata. Ponadto program UE „Kultura” wspiera szczególnie również przekłady literackie.

Ze środków programu wspierana jest transnarodowa współpraca kulturalna w ramach projektów angażujących strony z co najmniej trzech różnych krajów, uczestniczących w programie, a także tłumaczenie dzieł literackich. Program otwarty jest dla wszystkich sektorów kultury, za wyjątkiem kultury audiowizualnej, dla której istnieje odrębny program.

W ramach programu finansowana jest także nagroda Unii Europejskiej w dziedzinie dziedzictwa kulturowego, architektury współczesnej (nagroda Miesa van der Rohe) oraz *European Border Breakers Awards* (nagrody dla artystów pop, którym udało się dotrzeć do publiczności poza swoim krajem).

- **Dodatkowe informacje:**

- Europejska Nagroda Literacka:

- http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/doc627_en.htm

- konferencja „Kultura w ruchu” w dniach 28-30 września:

- http://ec.europa.eu/culture/news/news1904_en.htm

- program „Kultura”:

- http://ec.europa.eu/culture/index_en.htm

- finansowanie przekładów literackich:

- http://eacea.ec.europa.eu/culture/programme/strands1_en.php#3

- osiągnięcia polityki w dziedzinie kultury:

- http://ec.europa.eu/culture/index_en.htm

Tegorocznymi laureatami są:

- **Austria**

Paulus Hochgatterer za książkę *Die Süße des Lebens* (2006) – tytuł angielski: *The Sweetness of Life*, Paul Zsolnay Verlag, Wiedeń

- **Chorwacja**

Mila Pavicevic za książkę *Djevojčica od leda i druge bajke* (2006) – tytuł angielski: *Ice Girl and Other Fairy-tales*, Naklada Bošković, Split.

- **Francja**

Emmanuelle Pagano za książkę *Les Adolescents troglodytes* (2007), Editions P.O.L, Paryż

- **Węgry**

Szécsi Noémi za książkę *Kommunista Monte Cristo* (2006) – tytuł angielski *Communist Monte Cristo*, Tericum, Budapeszt

- **Irlandia**

Karen Gillece za książkę *Longshore Drift* (2006), Hachette, Dublin

- **Włochy**

Daniele Del Giudice za książkę *Orizzonte mobile* (2009) - tytuł angielski: *Movable Horizon*, Giulio Einaudi editore

- **Litwa**

Laura Sintija Černiauskaitė za książkę *Kvėpavimas į marmurą* (2006) - tytuł angielski *Breathing into Marble*, Alma Littera

- **Norwegia**

Carl Frode Tiller za książkę *Innsirkling* (2007) - tytuł angielski: *Encirclement*, Aschehoug

- **Polska**

Jacek Dukaj za książkę *LÓD* (2007) – tytuł angielski ICE, Wydawnictwo Literackie

- **Portugalia**

Dulce Maria Cardoso za książkę *Os Meus Sentimentos* (2005), Asa Editores

- **Słowacja**

Pavol Rankov za książkę *Stalo sa prvého septembra (alebo inokedy)* (2008) - tytuł angielski *It Happened on September the First (or whenever)*, Kalligram

- **Szwecja**

Helena Henschen za książkę *I skuggan av ett brott* (2004) - tytuł angielski *The Shadow of a Crime*, Brombergs

27. Europejski Tydzień Mobilności 2009: „Poprawa warunków życia w miastach”

W dniach od 16 do 22 września 2009 r. setki miast europejskich wzięły udział w ósmej edycji Europejskiego Tygodnia Mobilności zapraszając swoich mieszkańców do uczestnictwa w szerokiej gamie działań promujących mobilność zgodną z zasadami zrównoważonego rozwoju. Motyw przewodni kampanii na rok 2009 – Poprawa warunków życia w miastach – podkreśla wagę wysiłków podejmowanych na szczeblu lokalnym na rzecz walki ze zmianami klimatu i walki o poprawę jakości życia poprzez promocję środków transportu stanowiących alternatywę dla samochodów, takich jak jazda na rowerze, spacer i transport publiczny oraz programów, takich jak „car-sharing” czy „car-pooling”.

Odpowiedzialny za transport wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej **Antonio Tajani** powiedział: „Europejski Tydzień Mobilności to wyraźny przykład pokazujący w jaki sposób inicjatywy na szczeblu europejskim mogą propagować i wspierać działania na szczeblu lokalnym. Nowy plan działania dotyczący mobilności w miastach, który zamierzam wkrótce przedstawić, jest wierny właśnie takiej filozofii. Plan ten wyposaży władze miejskie w szereg praktycznych narzędzi, które pomogą im walczyć ze zmianami klimatu i przybliżyć mobilność w miastach do zasad zrównoważonego rozwoju”.

Stavros Dimas, unijny komisarz ds. środowiska, stwierdził: „Samochody prywatne emitują duże ilości gazów cieplarnianych odpowiedzialnych za zmiany klimatu, mając jednocześnie duży wpływ na jakość życia w miastach. Dlatego ważne jest, aby władze miejskie i mieszkańcy miast w całej Unii Europejskiej nauczyli się korzystać ze środków transportu bliższych zasadom zrównoważonego rozwoju. W ten sposób

przyczynią się oni do osłabienia skutków zmian klimatu i poprawy warunków życia w naszych miastach”.

- **Poprawa warunków życia w miastach**

Rok 2009 powinien odznaczyć się jako kluczowy w walce ze zmianami klimatu ze względu na grudniowe spotkanie światowych liderów na konferencji kopenhaskiej w sprawie zmian klimatu (COP15) organizowanej przez ONZ w celu uzgodnienia porozumienia uzupełniającego do protokołu z Kioto. Biorąc pod uwagę, że obecnie ponad 70% ludności europejskiej zamieszkuje obszary miejskie, władze lokalne dysponują znaczącymi możliwościami walki ze zmianami klimatu, mogąc kształtować porządek polityczny tak, aby był on zgodny z globalnymi celami, mobilizując przy tym mieszkańców do ograniczenia ich wkładu w emisję gazów cieplarnianych. Celem tygodnia mobilności jest uświadomienie ludziom, że niemal jedna trzecia całości wyprodukowanej energii pochłaniana jest przez transport, który odpowiada za jedną piątą emisji gazów cieplarnianych. Fakty te można w znaczącym stopniu zmienić korzystając z alternatywnych środków transportu.

- **Główne punkty obchodów tygodnia mobilności w 2009 r.**

18 września w portugalskim mieście **Almada** mieszkańcy otrzymali „trips for thrash” (przejażdżka za śmieci) – darmowe bilety komunikacji miejskiej w zamian za surowce wtórne, takie jak puszki, butelki plastikowe i baterie. Kino na otwartym powietrzu wyświetlało darmowe seanse kilku znanych filmów o zmianach klimatu.

W węgierskim **Budapeszcie** 19., 20. i 22. września były „Dniami bez samochodu”. Znajdująca się na liście światowego dziedzictwa UNESCO aleja Andrassy Avenue została zamknięta dla ruchu samochodowego i zamieniona w „żyjącą ulicę”, której chodniki pokryła zielona trawa, gdzie odbywały się zawody sportowe, wystawiano teatry uliczne, odbywały się wystawy ekologicznych pojazdów, wyścigi rowerowe i malowanie ulicy dla dzieci.

W austriackim **Salzburgu** odbyła się akcja pod nazwą „Salzburg-Anders Mobil” służąca zwiększeniu świadomości na temat mobilności zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz alternatywnych środków transportu, w ramach której przedstawione zostały pojazdy z napędem elektrycznym, można było odbyć przejażdżkę riksą po mieście i poznać miejscowe organizacje pozarządowe zajmujące się kwestiami środowiska i transportu.

- **Rosnące zaangażowanie**

Od czasu powstania inicjatywy w 2002 r. liczba miast uczestniczących w Tygodniu mobilności zwiększyła się sześciokrotnie. W zeszłym roku, pod wspólnym hasłem „Czyste powietrze dla wszystkich” rekordowa ilość 2102 organów władz lokalnych złożyła podpis pod kartą Europejskiego Tygodnia Mobilności i/lub zarejestrowała swoje działania na stronie kampanii www.mobilityweek.eu. W przeliczeniu na ludność, przekłada się to na 220 milionów mieszkańców w 39 państwach potencjalnie zaangażowanych w ETM 2008.

Oznacza to ok. 4% wzrost w porównaniu z 2007 r., przy równym udziale starych i nowych państw członkowskich Unii Europejskiej, krajów przystępujących i państw członkowskich EWG/EFTA. Sprawdzony model kampanii ETM coraz częściej jest także wykorzystywany przez kraje spoza Europy, w tym Brazylię, Wenezuelę, Kolumbię, Kanadę, Japonię, Koreę Południową czy Tajwan, których główne miasta, takie jak Seul, Rio de Janeiro, Taipei, Montreal, Jokohama czy Quito wzięły udział w ETM 2008.

Europejski Tydzień Mobilności koordynują trzy organizacje pozarządowe specjalizujące się w kwestiach środowiskowych na obszarach miejskich: Eurocities, Energie-Cités i Climate Alliance. Dyrekcja Generalna ds. Środowiska Komisji Europejskiej zapewnia wsparcie finansowe oraz organizuje coroczny konkurs Europejskiego Tygodnia Mobilności nagradzający najlepszy program działań i środków.

- **Trwale rezultaty**

Tydzień Mobilności ma na celu doprowadzenie do zmiany zachowań komunikacyjnych obywateli dzięki zaproponowaniu im przyjaznych dla środowiska, innych niż samochód, sposobów poruszania się. Społeczeństwo ma okazję wypróbowania alternatywnych środków transportu, a władze lokalne mogą przetestować działanie nowych usług i infrastruktury.

Dzięki zachęcaniu uczestniczących w akcji miast do wprowadzenia w życie przynajmniej jednego rozwiązania praktycznego o charakterze stałym można zapewnić trwałe rezultaty omawianej inicjatywy. Wśród ostatnich rozwiązań można wymienić Frankfurt, gdzie podróżnym gwarantuje się zwrot pieniędzy, w przypadku gdy środek transportu publicznego ma ponad dziesięciominutowe opóźnienie, lub stronę internetową Edynburga (www.educatedtravel.info/) zachęcającą podróżnych do wzięcia pod uwagę różnych środków transportu, w szczególności gdy rozpoczynają edukację w szkole, gimnazjum lub na uniwersytecie. W wielu miastach najważniejszym punktem Europejskiego Tygodnia Mobilności jest „Dzień bez samochodu”.

**Opracowała:
dr Magdalena Skulimowska⁷**

⁷ Na podstawie konferencji prasowych komisarzy, informacji prasowych KE i innych informacji prasowych.